

KOSIT A.S

DOPLNKOVÁ SPRÁVA O ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A SOCIÁLNEJ OBLASTI

Projekt K3 – energetické zhodnocovanie odpadu

KOSIT A.S

DOPLNKOVÁ SPRÁVA O ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A SOCIÁLNEJ OBLASTI

Projekt K3 – energetické zhodnocovanie odpadu

TYP DOKUMENTU (VERZIA) VEREJNÝ

ČÍSLO PROJEKTU 01

NAŠE REF. Č. 02

DÁTUM: OKTÓBER 2025

KOSIT AS

WSP House
70 Chancery Lane
Londýn
WC2A 1AF

Telefón: +44 20 7314 5000

DocFaxLabel

VLOŽTE E-MAIL

OBSAH

1 ÚVOD

- 1.1 NAVRHOVANÝ PROJEKT
- 1.2 ĎALŠIE ČINNOSTI KOSIT
- 1.3 NAVRHOVANÝ PROJEKT K3
- 1.4 ODÔVODNENIE PROJEKTU K3
- 1.5 STAV EIA

2 SKRÍNING SOCIÁLNYCH VPLYVOV

- 2.1 SÚVISLOSTI A CIELE
- 2.2 SOCIÁLNA OBLASŤ VLIVU (AOI)
- 2.3 METODIKA POSÚDENIA VPLYVU
- 2.4 SOCIÁLNO-EKONOMICKÁ VÝCHODISKOVÁ SITUÁCIA
- 2.5 HODNOTENIE VPLYVOV A OPATRENIA NA ZMIERNENIE

3 KRAJINA A VIZUÁLNE SKRÍNINGOVÉ HODNOTENIE

- 3.1 ZÁVERY EIA
- 3. K3 A ROZVODŇA
- 3. VZDUŠNÉ ELEKTRICKÉ VEDENIE (OHTL)
- 3. ZÁVER

4 EMISIE SKLENÍKOVÝCH PLYNOV

5 MODELOVANIE ROZPTYLU EMISIÍ DO OVZDUŠIA

- 5. ŠTÚDIA SÚČASNÉHO MODELU ROZPTYLU A BUDÚCE ZÁVÄZKY
- 5. ĎALŠIA ANALÝZA VPLYVOV NA EKOLOGICKÉ RECEPTORY
- 5. ROZSAH REVIDOVANEJ ŠTÚDIE

6 BIODIVERZITA

- 6.1 ZÁVERY EIA
- 6. CHRÁNENÉ ÚZEMIA
- 6.3 BIOTOPY, FLÓRA A FAUNA

PRÍLOHA I – AKTUALIZOVANÁ DIALNIČNÁ SIEŤ, VALALIKY

PRÍLOHA II – TRASOVANIE TRASY HORÚCOVODU (HWP)

PRÍLOHA III – TRASA HWP SÉRIA

1 ÚVOD

Táto doplňujúca environmentálna a sociálna správa bola vypracovaná pre Európsku banku pre obnovu a rozvoj (EBRD) spoločnosti KOSIT a.s. (*d'alej ako „KOSIT“ alebo „spoločnosť“*), jednej z popredných slovenských spoločností v oblasti odpadového hospodárstva. Spoločnosť so sídlom v Košiciach prevádzkuje komplexné portfólio služieb v oblasti odpadového hospodárstva, ktoré zahŕňa dve linky na energetické zhodnocovanie odpadu (*d'alej ako ZVEO, alebo eng Waste to Energy - WtE*) (K1 a K2), deväť skládok, tri prekládkové stanice, čistiarne odpadových vôd, zariadenie na výrobu bioplynu a flotilu špecializovaných vozidiel na zber odpadu. Spoločnosť KOSIT plánuje vybudovať tretie zariadenie na energetické zhodnocovanie odpadu (ZEVO - K3) na existujúcom mieste ZEVO K1 a K2, ktoré má riešiť naliehavú potrebu Slovenska moderných a udržateľných riešení v oblasti spracovania odpadu. Projekt K3 je navrhnutý tak, aby výrazne rozšíril kapacitu regiónu v oblasti tepelného zhodnocovania odpadu pomocou technológie ZEVO (WtE) a zároveň znížil závislosť od skládkovania odpadu.

K3 bude dodávať elektrinu do siete a teplo do systému diaľkového vykurovania v Košiciach, čím nahradí využívanie fosílnych palív z iných elektrární a zvýši energetickú bezpečnosť. Projekt bude zahŕňať aj výstavbu rozvodne, 2,9 km dlhého 110 kV nadzemného vedenia (*d'alej ako eng: OHTL*) a 7 km dlhého potrubia na horúcu vodu (*d'alej ako „horúcovod“ alebo eng: HWP*) vedúceho k primárnej teplárni v centre Košíc.

Doplňujúca environmentálna a sociálna správa sa zameriava na dodatočné požiadavky environmentálnej a sociálnej politiky EBRD (ESP) 2024 nad rámec požiadaviek smernice Európskej únie (EÚ) o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (EIA) a súvisiacej vopred zverejnenej relevantnej dokumentácie. Tento dokument má za cieľ vyplniť medzery medzi tým, čo bolo prezentované vo verejne dostupných EIA pre komponenty projektu (K3, OHTL, rozvodňa a HWP), a tým, čo sa vyžaduje podľa ESP EBRD.

1.1 MEDZERY V EIA

Smernica Európskej únie (EÚ) 2011/92/EÚ o EIA (v znení smernice 2014/52/EÚ) vyžaduje, aby členské štáty prijali všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby projekty, ktoré môžu mať významný vplyv na životné prostredie, okrem iného vzhľadom na ich povahu, veľkosť alebo umiestnenie, podliehali pred udelením súhlasu požiadavke na povolenie výstavby a posúdeniu ich vplyvov na životné prostredie.

Projekt sa nachádza na Slovensku, ktoré je členským štátom EÚ, a preto bola smernica EÚ o EIA transponovaná do vnútroštátnych právnych predpisov. EIA sa na Slovensku vykonávajú v súlade so zákonom č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. Tento zákon upravuje proces odborného posudzovania očakávaných vplyvov strategických dokumentov, ako sú územné plány, ako aj posudzovanie vplyvov budov, projektov a iných činností na životné prostredie pred ich schválením alebo povolením.

Projekt K3, ktorý zahŕňa úpravy existujúcej činnosti zhodnocovania odpadu, je zaradený do kategórie „Likvidácia alebo zhodnocovanie iného odpadu v spaľovniach a v zariadeniach na spoluspaľovanie odpadov“. V dôsledku toho tento projekt vyžadoval povinné komplexné posúdenie. Správa o posudzovaní vplyvov na životné prostredie bola uverejnená v decembri 2022 a v apríli 2023 bolo vydané konečné rozhodnutie o schválení posudzovania vplyvov na životné prostredie.

Oddelene od toho bolo v januári 2023 uverejnené posudzovanie vplyvov na životné prostredie OHTL a v júni 2024 environmentálne posúdenie HWP, ktoré boli následne schválené.

Všetky zverejnené EIA a skríningy boli vykonané v súlade so slovenskými a európskymi predpismi. Na splnenie ESP EBRD a súvisiacich výkonnostných požiadaviek je však potrebná dodatočná analýza medzier v oblasti E&S (). Nasledujúca tabuľka poskytuje prehľad medzier zistených medzi hodnotiacimi dokumentmi a ESP EBRD, ako aj požadované vyplnenie medzier, ktoré je uvedené v tomto dokumente.

Tabuľka 1-1 – Program environmentálnych štandardov (1) – Analýza medzier a požiadavky na ich vyplnenie

Téma	Zistená medzera (národné EIA vs. ESP EBRD)	Požiadavky na vyplnenie medzier
Sociálny vplyv	EIA pre projekty K3 a OHTL sa zameriavajú hlavne na environmentálne faktory, vrátane emisií do ovzdušia, hluku a kvality vody. Hoci správy EIA uznávajú aspekty „zdravia a blahobytu“ a poskytujú primeraný popis základnej situácie obyvateľstva, neobsahujú dôkladnú analýzu sociálnych vplyvov. Na podporu EIA bolo vypracované samostatné hodnotenie vplyvu na zdravie (HIA) (príloha 4) pre K3, ktoré posudzuje potenciálne vplyvy na zdravie postihnutého obyvateľstva.	Vykonajte posúdenie sociálnych vplyvov pre celý projekt (vrátane K3, OHTL, rozvodne a HWP) s cieľom posúdiť potenciálne vplyvy súvisiace so sociálno-ekonomickým stavom, zdravím, bezpečnosťou, životným a zraniteľnými skupinami obyvateľstva.
Hodnotenie krajiny a vizuálne hodnotenie	Lokalita K3 bude umiestnená na existujúcej lokalite KOSIT, vedľa K1 a K2. EIA K3 uvádza, že zmena navrhovanej činnosti ovplyvní iba existujúcu prevádzkovú oblasť navrhovateľa „výstavbou budov priemyselného a skladového charakteru“. EIA OHTL uvádza, že trasa vedie po rovnom teréne a dominantnými prvkami okolitej krajiny sú kostol v Šebastovciach, „lineárna zeleň“ a panoráma mesta Košice na severe. EIA ďalej uvádza, že OHTL „ <i>nebude predstavovať významné prvky, ktoré by ovplyvnili charakter krajiny. Celkovo považujeme vplyv navrhovanej činnosti na krajinu a krajinnú štruktúru za negatívny a zanedbateľný.</i> “ Pre projekt ako celok nebol vykonaný žiadny primeraný prieskum krajiny a vizuálny prieskum ani posúdenie vplyvu. EIA K3 sa nezaobera ani neanalyzuje nový 68 m vysoký komín (hoci je nižší ako existujúci komín K1/K2) a EIA OHTL primerane nezohľadňuje novú rozvodňu, ktorá sa stavia na poľnohospodárskej pôde. Všetky navrhované infraštruktúry projektu neboli modelované a posudzované z kľúčových hľadísk.	Vzhľadom na výšku nového komína, OHTL, výstavbu rozvodne na poľnohospodárskej pôde a rovinatý terén v okolí týchto lokalít je potrebné vykonať posúdenie vplyvu na krajinu a vizuálny vplyv (LVIA) na vysokej úrovni.
Modelovanie emisií do ovzdušia	EIA uvádza, že komín s výškou 65 m [neskôr predĺžený na 68 m] je dostatočný na zabezpečenie dostatočného rozptylu znečisťujúcich látok, čo bolo overené modelovaním rozptylu pomocou modelu MODIM. To	Rozsah revidovanej štúdie modelovania rozptylu na základe konečného návrhu a špecifických parametrov zariadenia týkajúceho

Téma	Zistená medzera (národné EIA vs. ESP EBRD)	Požiadavky na vyplnenie medzier
	však výslovne neposudzuje vplyvy na ekologické receptory.	sa emisií, ktorá tiež posudzuje vplyv emisií do ovzdušia na ekologické receptory, vrátane v súvislosti so suchým usadzovaním, usadzovaním kyselých plynov a v porovnaní s ekologickými normami kvality ovzdušia
Hodnotenie skleníkových plynov	<p>V rámci EIA K3 bol vykonaný kvantitatívny odhad emisií CO₂, chýba však úplný zoznam skleníkových plynov (rozsah 1 a 2) a úvahy o prispôsobení sa zmene klímy.</p> <p>OHTL EIA neposudzuje ani nekvantifikuje emisie skleníkových plynov (GHG). Neuvádza sa žiadna zmienka o uhlíkovej stope, prevádzkových emisiách (napr. údržbárske vozidlá) ani emisiách z výroby materiálov a výstavby.</p>	<p>Rozšíriť existujúce hodnotenie skleníkových plynov na úplné hodnotenie skleníkových plynov rozsahu 1, rozsahu 2 a rozsahu 3 pre K3.</p> <p>Pre OHTL poskytnúť odhad emisií skleníkových plynov (rozsah 1, rozsah 2 a rozsah 3) počas fázy výstavby a prevádzky a vyhodnotiť možnosti zníženia emisií ako súčasť hlavného posúdenia emisií skleníkových plynov projektu K3.</p>
Vplyv na biodiverzitu	<p>V EIA projektu K3 boli uvedené chránené druhy a biotopy v okolí, vrátane oblastí Natura 2000. EIA projektu OHTL potvrdila, že projekt OHTL sa nenachádza v žiadnej oblasti chránených druhov a biotopov. V jej metodikách sa však neuplatňuje zásada predbežnej opatrnosti. Nebola uplatnená ani hierarchia zmierňovacích opatrení v súvislosti s biodiverzitou. Neexistuje žiadne kvantifikovanie straty biodiverzity a nie sú navrhnuté žiadne kompenzačné opatrenia na dosiahnutie „žiadnej čistej straty“ alebo „čistého zisku“.</p> <p>V prípade K3 ani OHTL nebola vykonaná identifikácia ani skríning kritických biotopov alebo prioritných prvkov biodiverzity (PBF).</p> <p>Vplyvy ekosystémových služieb sú stručne posúdené pre K3. Zameriavajú sa iba na prítomnosť/absenciu ekosystémových služieb a neidentifikujú funkčné hodnoty, ako sú regulačné, zásobovacie alebo kultúrne služby. Neexistujú žiadne zdokumentované informácie o zapojení zainteresovaných strán alebo príspevkoch komunity týkajúce sa závislosti od ekosystémových služieb alebo ich hodnôt. Vplyvy ekosystémových služieb nie sú identifikované ani posudzované pre OHTL. Pôda je rozoberaná predovšetkým z fyzického a technického hľadiska (napr. pôdny pokryv, vegetácia), nie z hľadiska jej funkčnej alebo sociálnej hodnoty.</p>	<p>Poskytnite kritické posúdenie biotopu, aby sa formálne zväžilo, či sa potenciálne nachádza akýkoľvek kritický biotop alebo či sú spustené prahové hodnoty.</p> <p>Dodatočné zväženie prítomnosti druhov chránených podľa právnych predpisov EÚ a vhodné opatrenia na ich ochranu počas stavebných činností.</p> <p>Oblasti obsahujúce zvyšky prirodzeného biotopu by mali byť dôkladnejšie vyhodnotené. Malo by sa zohľadniť charakteristiky regionálnych systémov ekologickej stability („RÚSES“) identifikované v rámci EIA. Akékoľvek takto identifikované oblasti alebo charakteristiky musia byť následne posúdené z hľadiska potenciálnych vplyvov a súladu s požiadavkami PR6.</p>

Téma	Zistená medzera (národné EIA vs. ESP EBRD)	Požiadavky na vyplnenie medzier
	EIA pre K3 a OHTL potvrdzuje, že projekt nezahŕňa využívanie lesných pozemkov ani lesných zdrojov. Dotknuté pozemky sú primárne priemyselné a poľnohospodárske a neočakáva sa žiadne zabratie pozemkov z lesných oblastí.	

Nedostatky identifikované v tabuľke vyššie boli riešené v tomto dokumente. Opatrenia na zmiernenie vplyvov na životné prostredie a spoločnosť identifikované v tomto dokumente budú implementované spolu s opatreniami na zmiernenie vplyvov identifikovanými v pôvodných dokumentoch EIA a screeningových dokumentoch.

Okrem tohto dokumentu spoločnosť KOSIT implementuje aj akčný plán v oblasti životného prostredia a sociálnych vecí (ESAP) s cieľom ďalej zosúladiť procesy spoločnosti s výkonnosťnými požiadavkami EBRD.

1.2 NAVRHOVANÝ PROJEKT

1.2.1 KOSIT AS

Spoločnosť KOSIT a.s. („KOSIT“ alebo „spoločnosť“), založená v roku 2001, je jednou z popredných slovenských spoločností v oblasti odpadového hospodárstva. Spoločnosť so sídlom v Košiciach prevádzkuje komplexné portfólio služieb v oblasti odpadového hospodárstva, vrátane dvoch liniek na energetické zhodnocovanie odpadu (WtE) (K1 a K2), deviatich skládok, troch prekládkových staníc, čističky odpadových vôd, zariadenia na výrobu bioplynu a flotily špecializovaných vozidiel na zber odpadu. Príjmy spoločnosti sú diverzifikované v oblasti zberu odpadu, likvidácie odpadu, energetického zhodnocovania odpadu a komunálnych služieb. Spoločnosť zamestnáva 585 zamestnancov a poskytuje služby 257 komunálnym zákazníkom, ako aj viac ako 2 000 podnikom na Slovensku. Väčšinovým vlastníkom spoločnosti KOSIT (95 %) je súkromný kapitálový fond Wood & Co., zvyšných 5 % vlastní mesto Košice.

WOOD & Company je významná finančná a investičná skupina s vedúcou pozíciou na stredoeurópskom trhu. WOOD poskytuje služby v oblasti podnikových financií a kapitálových trhov, obchodovania s cennými papiermi a správy aktív. Dôležitou súčasťou skupiny sú činnosti v oblasti odpadového hospodárstva, realitné fondy a online investičná platforma Portu.

1.2.2 EXISTUJÚCE ZARIADENIE NA ENERGETICKÉ ZHDNOCOVANIE ODPADU

Existujúce zariadenie na energetické zhodnocovanie odpadu v Košiciach, prevádzkované spoločnosťou KOSIT, pozostáva z dvoch spaľovacích liniek – K1 a K2 – umiestnených v hlavnom prevádzkovom komplexe spoločnosti. Tieto linky tvoria základ kapacity spoločnosti KOSIT v oblasti tepelného spracovania odpadu a patria medzi jediné dve spaľovne komunálneho tuhého odpadu, ktoré v súčasnosti fungujú na Slovensku.

Linky K1 a K2, uvedené do prevádzky v roku 1991, sú vybavené roštovým kotlovým systémom a majú maximálny tepelný výkon 20,9 MWt. Dodávajú teplo predovšetkým do siete diaľkového vykurovania, ktorá zásobuje približne 4 000 bytových jednotiek v Košiciach. Linka prešla od svojho vzniku viacerými modernizáciami, vrátane renovácií po požari v rokoch 2004–2005 a integrácie do siete DH v roku 2017. V rokoch 2017–2018 bola vykonaná aj rekonštrukcia systému čistenia spalín (FGT) K1, ako aj inštalácia protitlakovej turbíny a nových výmenníkov tepla v rokoch 2022–2023.

Linka K2 bola rekonštruovaná v rokoch 2011 až 2014 a prevádzka bola zahájená začiatkom roka 2014. Je vybavená modernizovaným kotlom a systémom na čistenie spalín (FGT) a je navrhnutá na výrobu elektrickej energie pre internú spotrebu aj na export do verejnej siete. S tepelným výkonom 24 MWt môže K2 pokryť potreby elektrickej energie približne 20 000 domácností. Elektrický výkon K1 je 6 508 MWh a K2 47 434 MWh. Hodnota K1 je oveľa nižšia, pretože K1 sa zameriava na výrobu tepla.

Spoločne majú K1 a K2 kombinovanú spracovateľskú kapacitu až 150 000 ton komunálneho tuhého odpadu ročne. Zariadenie prevádzkuje integrované environmentálne povolenie a podlieha pravidelným kontrolám Slovenského inšpektorátu životného prostredia. Areál zahŕňa sklad odpadu, systémy na manipuláciu s popolom a infraštruktúru na monitorovanie emisií, ktoré spĺňajú normy smernice Európskej únie (EÚ) o priemyselných emisiách (IED).

1.3 ĎALŠIE ČINNOSTI SPOLOČNOSTI KOSIT

Okrem svojej základnej infraštruktúry ZEVO (WtE) prevádzkuje KOSIT komplexný ekosystém odpadového hospodárstva na východnom Slovensku. Tieto činnosti sú uvedené nižšie:

Skládky a zariadenia na spracovanie odpadu: KOSIT spravuje viacero skládok a centier na spracovanie odpadu, vrátane triediacich liniek na plasty, papier a sklo. Zmesový komunálny odpad z Košíc a okolia sa dopravuje do komplexu KOSIT, kde sa pripravuje na energetické zhodnocovanie alebo recykláciu materiálov. Spoločnosť tiež dohliada na kampane zberu nebezpečného odpadu, ako je sezónny zber z domácností, čím zabezpečuje bezpečné zneškodňovanie látok, ktoré predstavujú riziko pre zdravie a životné prostredie.

Prekládkové stanice a zberná sieť: KOSIT prevádzkuje niekoľko prekládkových staníc, ktoré slúžia ako logistické centrá pre redistribúciu odpadu. Tieto zariadenia podporujú efektívne smerovanie a konsolidáciu tokov odpadu, čím sa znižujú emisie z dopravy a zvyšuje prevádzková efektívnosť. Vozový park spoločnosti KOSIT je optimalizovaný tak, aby mal minimálny vplyv na životné prostredie prostredníctvom plánovania trás a kontroly emisií.

Zariadenia na výrobu bioplynu a kompostovanie: Spoločnosť KOSIT rozšírila svoju pôsobnosť v oblasti biologického spracovania odpadu prostredníctvom akvizície spoločnosti BEST-EKO v Poľsku, ktorá sa špecializuje na kompostovanie a čistenie odpadových vôd. Hoci sa toto zariadenie nachádza mimo Slovenska, odzrkadľuje strategický smer spoločnosti KOSIT smerom k riešeniam v oblasti obehového hospodárstva a regionálnej integrácie.

Čistenie odpadových vôd a sanácia životného prostredia: Schopnosti spoločnosti KOSIT v oblasti sanácie životného prostredia sa nedávno prejavili pri odstraňovaní odpadu kontaminovaného PCB zo Strážskeho, čo je jedna z najvýznamnejších ekologických záťaží na Slovensku. Tento projekt viedla spoločnosť DETOX s.r.o., ktorá je teraz členom skupiny KOSIT. Spoločnosť prevádzkuje aj čistiare odpadových vôd, ktoré spracovávajú výluhy a priemyselné odpadové vody, čím zabezpečuje súlad s národnými normami pre vypúšťanie odpadových vôd.

Vozový park a logistika: Vozový park spoločnosti KOSIT je kľúčovým faktorom jej prevádzkovej efektívnosti. Vozový park zahŕňa zadné a bočné nakladače, sklápače a zametacie stroje, ktoré sú všetky sledované prostredníctvom GPS a ich trasy sú plánované tak, aby sa minimalizoval vplyv na životné prostredie. Logistika spoločnosti je centrálnie koordinovaná s cieľom optimalizovať spotrebu paliva a znížiť emisie, pričom sa neustále vyvíja úsilie o prechod na vozidlá s nízkymi emisiami.

1.4 NAVRHOVANÝ PROJEKT K3

Navrhované zariadenie ZEVO K3 je rozšírením existujúcej infraštruktúry v Košiciach, navrhnuté s cieľom riešiť naliehavú potrebu Slovenska moderných a udržateľných riešení v oblasti spracovania odpadu. Projekt sa nachádza v susedstve existujúcich spaľovacích liniek K1 a K2 v Košiciach. Projekt K3 je navrhnutý tak, aby výrazne rozšíril kapacitu regiónu v oblasti tepelného zhodnocovania odpadu a zároveň znížil závislosť od skládkovania.

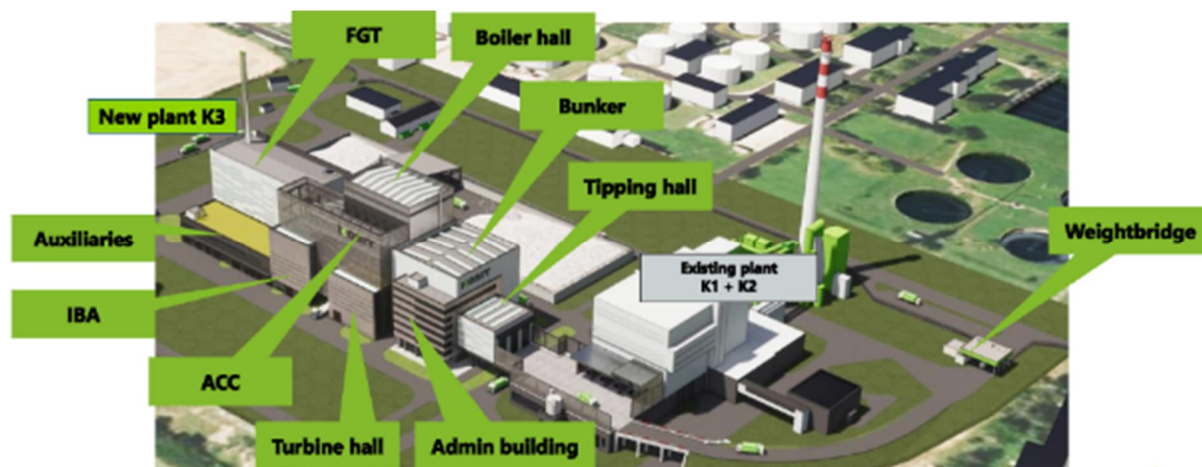
K3 je spaľovňa s ročnou kapacitou spracovania až 100 000 ton komunálneho tuhého odpadu (*municipal solid waste - MSW*). Zariadenie bude ročne vyrábať približne 50 000 MWh elektrickej energie a 53 000 MWh tepla, čím prispeje k zásobovaniu národnej elektrickej siete aj diaľkového vykurovania v Košiciach. Zariadenie bude postavené v rámci existujúceho prevádzkového komplexu spoločnosti KOSIT v Košiciach, pričom sa využije existujúca infraštruktúra, ako sú prístupové cesty, prípojky na inžinierske siete a systémy na nakladanie s odpadom. Toto umiestnenie v blízkosti zariadení K1 a K2 umožňuje prevádzkové synergie, vrátane zdieľania logistiky, údržby a systémov monitorovania emisií. Minimalizuje sa tak aj potreba získavania nových pozemkov a znižuje sa environmentálny dopad projektu.

Schéma základného usporiadania nového zariadenia K3 je znázornená na **obrázkoch 1-1 a 1-2** nižšie:

Obrázok 1-1 - Rozloženie nového zariadenia K3

Obrázok 1-2 - Komponenty nového zariadenia K3

Poznámka: IBA = popol zo spaľovne, ACC = vzduchom chladený kondenzátor, FGT = čistenie spalín.

Projekt ZEVO K3 sa realizuje v rámci modelu EPC (Engineering, Procurement, and Construction – projektovanie, obstarávanie a výstavba), pričom medzinárodná konzultačná spoločnosť Ramboll bola vybraná na vedenie procesu technického projektovania a prípravy súťažných podkladov.

Časový harmonogram projektu je rozdelený do štyroch kľúčových fáz:

- **2. štvrťrok 2023 – 1. štvrťrok 2024:** Dokončenie procesu EIA a príprava dokumentácie k územnému plánovaniu. Konečné rozhodnutie EIA bolo potvrdené v apríli 2023 a dokumentácia k územnému povoleniu bola predložená v máji 2024 a vydaná.
- **1. štvrťrok 2024 – 4. štvrťrok 2025:** Finalizácia povolení a verejnej súťaže EPC.
- **4. štvrťrok 2025 – 4. štvrťrok 2025:** Výber dodávateľa EPC a finančné uzavretie. Táto fáza zahŕňa rokovania o zmluve a zabezpečenie financovania.
- **3. štvrťrok 2026 – 4. štvrťrok 2029:** Výstavba a uvedenie linky K3 do prevádzky. Prevádzka zariadenia sa očakáva do konca roka 2029, v závislosti od povolení a míľnikov verejného obstarávania.

1.5 ODÔVODNENIE PRE K3

Projekt K3 v Košiciach je reakciou na nadmerné využívanie skládok odpadu na Slovensku a potrebu splniť klimatické a odpadové ciele EÚ. V roku 2022 Slovensko skládkovalo približne 40 % svojho komunálneho odpadu, čo je dvojnásobok priemeru EÚ, zatiaľ čo energetické zhodnocovanie predstavovalo len 8 %. Projekt priamo rieši túto nerovnováhu tým, že ročne presmeruje 100 000 ton nerecyklovateľného odpadu zo skládok na energetické zhodnocovanie, čím sa každý rok zabráni emisiám ekvivalentu viac ako 72 000 ton oxidu uhličitého (CO₂).

Projekt podporuje Zelenú dohodu EÚ a akčný plán pre obehové hospodárstvo tým, že spracováva zvyškový odpad, ktorý nie je možné recyklovať, zhodnocuje energiu a získava kovy z popolčeka. Je v súlade so slovenským plánom odpadového hospodárstva (2021 – 2025), ktorý uprednostňuje novú infraštruktúru na energetické zhodnocovanie odpadu s cieľom splniť limit 10 % skládkovania do roku 2035.

K3 bude tiež dodávať elektrinu do siete a teplo do systému diaľkového vykurovania v Košiciach, čím nahradí fosílna palivá a zvýši energetickú bezpečnosť. Splňa kritérium energetickej účinnosti R1 EÚ a je klasifikovaný ako udržateľná investícia podľa nariadenia EÚ o taxonómii.

1.5.1 UMIESTNENIE PROJEKTU K3

Projekt K3 bude realizovaný v existujúcich priemyselných priestoroch spoločnosti KOSIT a.s. v Košiciach na východe Slovenska. K3 bude umiestnený na spevnenej ploche, ako je znázornené na **obrázku 1-3**, ktorá sa v súčasnosti používa na skladovanie objemného odpadu pred jeho vstupom do bunkerov K1/K2.

Lokalita má výhodu v podobe zavedenej infraštruktúry, vrátane prístupových ciest, prípojok na inžinierske siete a blízkosti existujúcich spaľovacích liniek K1 a K2. Toto spoluzriadenie umožňuje prevádzkové synergie, ako je zdieľaná logistika, monitorovanie emisií a údržbárske služby. Lokalita má tiež strategickú polohu, aby mohla obsluhovať širokú zbernú oblasť zahŕňajúcu Košice, Prešov a ďalšie obce vo východnom Slovensku.

Obrázok1-3 - Poloha lokalít K1, K2 a K3

Zoznam zdieľanej infraštruktúry s existujúcimi zariadeniami K1 a K2 je uvedený nižšie:

- Dopravné spojenie, vrátnica a mostová váha;
- Existujúca prístupová cesta k vyklápaciemu priestoru a vyklápaciemu priestoru;
- Parkoviská a vnútorné komunikácie;
- Existujúci systém triedenia odpadu v areáli WtE (nie je potrebný žiadny dodatočný priestor);
- Vhodný existujúci priemyselný vodovod;
- Spoločná čistiareň odpadových vôd;
- Adekvátne napojenie na kanalizačnú sieť a sieť odvodu dažďovej vody;
- Zásobovanie pitnou vodou;
- Pripojenie na rozvod plynu;
- Požiarna ochrana priestorov a technológií; a

- Skúsený prevádzkový personál, správa skladov, prevádzkový údržbársky personál a vybavenie.

Niektoré súvisiace zariadenia je však potrebné vybudovať popri linke K3. Ide o nasledujúce zariadenia:

- Rozvodňa a nadzemné vedenie (OHTL), ktoré umožňuje odber vyrobenej elektriny do miestnej rozvodnej siete v Šebastovciach; a
- Potrubie na horúcu vodu (HWP), ktoré spája horúcu vodu vyrobenú v K3 s diaľkovým vykurovaním mesta Košice.

Tieto zariadenia sú znázornené na **obrázku 1-4** nižšie.

Obrázok 1-4 – Rozvodňa a OHTL sú vyznačené červenou farbou a HWP modrou farbou

1.5.2 ROZVODŇA A NADZEMNÉ VEDENIE

Výstavba rozvodne a vedenia 110 kV v Šebastovciach – Barci sa nachádza v katastrálnom území Šebastovce a Barca, v okrese Košice IV a v Košickom regióne. Tento projekt, ktorý vedie spoločnosť Východoslovenská distribučná a.s., ktorá je zároveň dodávateľom stavby a projektantom, zahŕňa výstavbu novej elektrickej transformovne na transformáciu 110/22 kV. Bude pripojená k existujúcemu vedeniu VHV č. 6831 v Šebastovciach prostredníctvom nového vedenia VHV s napätím 2x110 kV a dĺžkou 2853,6 metrov.

Navrhovaná trasa vedenia s dĺžkou približne 2900 metrov je navrhnutá ako varianta a vedie mimo zastavaných oblastí obcí. Terén je rovinatý a križuje sa s cestou triedy III, železničnou traťou, kanalizačnou infraštruktúrou a piatimi vysokonapäťovými vedeniami. Stožiarové konštrukcie budú vyrobené z pozinkovaných oceľových priehradových konštrukcií s vodičmi usporiadanými v

konfigurácii „keg“ pre dvojité vedenie. Tieto stožiare budú vybavené stúpačkami namontovanými na rohoch a komponentmi na vedenie istenia. Na vrcholy stožiarov, ktorých výška sa bude pohybovať od 25 do 40 metrov, bude pripevnené kombinované zemné lano, pričom konkrétne rozmery sú uvedené v projektovej dokumentácii.

Za plánovanie a výstavbu zodpovedá spoločnosť Východoslovenská distribučná, a.s., ktorá je vlastnená spoločnosťou Východoslovenská energetika Holding a.s., ktorá je od 23. novembra 2023 súčasťou skupiny ZSE. Od tohto dátumu sú akcie spoločnosti VSE Holding vo vlastníctve spoločnosti Západoslovenská energetika a.s., ktorej akcionármi sú Slovenská republika (51 %), zastúpená Ministerstvom hospodárstva, a skupina E.ON, ktorá vlastní zvyšných 49 %. Všetky zmluvy o vecnom bremene pre OHTL boli uzatvorené a potrebné povolenia sú vydané.

1.5.3 POTRUBIE NA HORÚCU VODU

Navrhované potrubie na horúcu vodu bude vyrobené z predizolovaných oceľových rúr s izoláciou z polyuretánovej tuhej peny (PUR). Rozmer potrubia bude DN300 (nominálny priemer rúry 12 palcov s vonkajším priemerom 323,8 mm) a dĺžka 7 km. Potrubie bude pracovať pri tlaku 2,5 MPa a teplote 130 °C, bude mať kapacitu 34 MW tepla a bude využívať výhody dlhodobej zmluvy s miestnou spoločnosťou poskytujúcou diaľkové vykurovanie. Táto zmluva je v súčasnosti platná do roku 2031, pričom sa rokuje o jej predĺžení.

1.6 STAV EIA

1.6.1 LOKALITA K3

Podľa slovenského zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmenách a doplneniach niektorých zákonov musia činnosti uvedené v prílohe č. 8 podstúpiť posúdenie vplyvov. Projekt K3, ktorý zahŕňa úpravy existujúcej činnosti zhodnocovania energie z odpadu, je zaradený do kategórie „Likvidácia alebo zhodnocovanie iného odpadu v spaľovniach a v zariadeniach na spoluspaľovanie odpadov“. V dôsledku toho tento projekt vyžaduje povinné komplexné posúdenie bez obmedzenia. Správa EIA bola vypracovaná nezávislým konzultantom, spoločnosťou EKOS PLUS s.r.o, v decembri 2022.

Vyhlásenie o súlade s vnútroštátnym procesom EIA, ako je uvedené v smernici EIA, obsahuje:

- spôsob, akým projekt posudzovali vnútroštátne orgány;
- Postup EIA, ktorý bol dodržaný;
- Implementáciu procesu účasti verejnosti;
- Zváženie potenciálnych kumulatívnych vplyvov a otázok týkajúcich sa oblasti vplyvu (napr. získavanie surovín);
- Hodnotenie skleníkových plynov (GHG); a
- Posúdenie odpadov a materiálových zdrojov.

Spoločnosť KOSIT dokončila proces EIA podľa nasledujúceho harmonogramu:

- 27. 5. 2021 – Predloženie projektu ZEVO K3 Košice – zámer;
- 08.10.2021 – Zverejnenie rozsahu hodnotenia;
- 22. 6. 2022 – zverejnenie hodnotiacej správy;
- 21. 7. 2022 – Verejné vypočutie v Košiciach;
- 12. 12. 2022 – Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky – vydanie konečného stanoviska;

- 16. 1. 2023 – Konečné rozhodnutie postúpené odvolacej komisii ministra životného prostredia; a
- 24. 4. 2023 – odvolací výbor potvrdil konečné rozhodnutie o schválení EIA.

1.6.2 NADZEMNÉ VEDENIE A ROZVODŇA

EIA pre nadzemné vedenie a rozvodňu vypracovala spoločnosť ENVIS s.r.o. na žiadosť spoločnosti VDS. Táto EIA bola vypracovaná oddelene od EIA K3 a bola uverejnená v januári 2023. Má rovnakú štruktúru ako EIA K3 uvedená vyššie a dospela k záveru, že „navrhovaná činnosť v variante 1 nemá žiadny vplyv na životné prostredie“. Sociálne vplyvy neboli v tomto EIA dostatočne pokryté, a preto sa nimi zaoberá **časť 2** tejto správy.

1.6.3 POTRUBIE NA HORÚCU VODU

Dokument o environmentálnom posúdení potrubia na horúcu vodu je datovaný júnom 2024 a rozhodnutie o schválení vydal Odbor ochrany životného prostredia Krajského úradu v Košiciach. Vzhľadom na súlad s existujúcou infraštruktúrou (napr. železnica vedúca do Košíc, iné potrubia na vykurovanie a plynové/elektrické rozvody) a obmedzený vplyv na životné prostredie sa v posúdení dospelo k záveru, že potrubie na horúcu vodu bude mať minimálny vplyv na životné prostredie. V rozhodnutí o schválení sa uvádza:

„Vzhľadom na súčasný stav životného prostredia neočakávame, že navrhovaná činnosť bude mať taký vplyv, ktorý by mohol významne ovplyvniť životné prostredie alebo zdravie ľudí“.

Napriek tomu sú v skríningovom dokumente a rozhodnutí o schválení uvedené viaceré opatrenia na zmiernenie akýchkoľvek nepriaznivých vplyvov na životné prostredie. Uvedené opatrenia v oblasti životného prostredia a bezpečnosti sú primerané potenciálnym vplyvom HWP. V oboch uvedených dokumentoch sa však uvádza, že v čase ich vypracovania nebolo presné trasovanie dohodnuté.

Časť 2 obsahuje ďalšie informácie o pravdepodobnosti a závažnosti akýchkoľvek sociálnych vplyvov spôsobených HWP a poskytuje dôkazy o tom, ako sa zabráni vplyvom na živobytie.

Po finalizácii trasy projektu HWP sa vykoná aj rýchle preskúmanie v oblasti životného prostredia a sociálnych vplyvov. Toto zamerané preskúmanie v oblasti životného prostredia a sociálnych vplyvov bude zahŕňať posúdenie blízkosti existujúcej železničnej a cestnej infraštruktúry, potenciálnych vplyvov na miestne komunity (vrátane dočasného alebo trvalého ekonomického presídlenia alebo prerušenia prístupu atď.) alebo podniky a akýchkoľvek citlivých aspektov v oblasti biodiverzity alebo životného prostredia.

2 POSÚDENIE SOCIÁLNYCH VPLYVOV

2.1 POZADIE A CIELE

Táto kapitola predstavuje posúdenie sociálnych vplyvov (SIA) navrhovaného projektu, ktorý zahŕňa zariadenie K3, nadzemné vedenie (OHTL), rozvodňu a potrubie HWP. Posúdenie bolo vypracované na základe dostupných sekundárnych údajov; neboli zhromažďované žiadne primárne údaje. Analýza vychádza z spoľahlivých sekundárnych zdrojov, ako aj z vybraných konzultácií so zainteresovanými stranami, a identifikuje a vyhodnotí kľúčové sociálne riziká a vplyvy.

Táto kapitola SIA bola vypracovaná s cieľom posúdiť potenciálne sociálne vplyvy, ktoré neboli zahrnuté v predchádzajúcom EIA vypracovanom pre projekt a ktoré sa vyžadujú podľa EBRD ESP (pozri časť 1). Bola vypracovaná pre všetky komponenty projektu, vrátane zariadenia K3, OHTL, rozvodne a HWP.

Upozorňujeme, že do samostatného ESAP projektu boli zahrnuté ďalšie sociálne opatrenia s cieľom zabezpečiť súlad s ESP EBRD. Tento ESAP zabezpečuje zlepšenie všetkých oblastí, v ktorých dochádza k nesúladu, ako sú pracovné podmienky, zdravie a bezpečnosť komunity (H&S) a zapojenie zainteresovaných strán. Cieľom tejto kapitoly je poskytnúť ďalšie posúdenie potenciálnych sociálnych vplyvov projektu a zabezpečiť prijatie ďalších vhodných zmierňujúcich opatrení.

2.2 SOCIÁLNA OBLASŤ VPLYVU (Aol)

Sociálna oblasť vplyvu (Aol) pre toto hodnotenie bola vymedzená na základe fyzického dosahu navrhovaných komponentov projektu, a to zariadenia K3, nadzemného vedenia (OHTL), rozvodne a potrubia na horúcu vodu, ako aj na základe okolitého kontextu citlivých sociálnych receptorov, infraštruktúry a využívania pôdy. **Obrázok 2-1** nižšie predstavuje sociálnu oblasť vplyvu projektu.

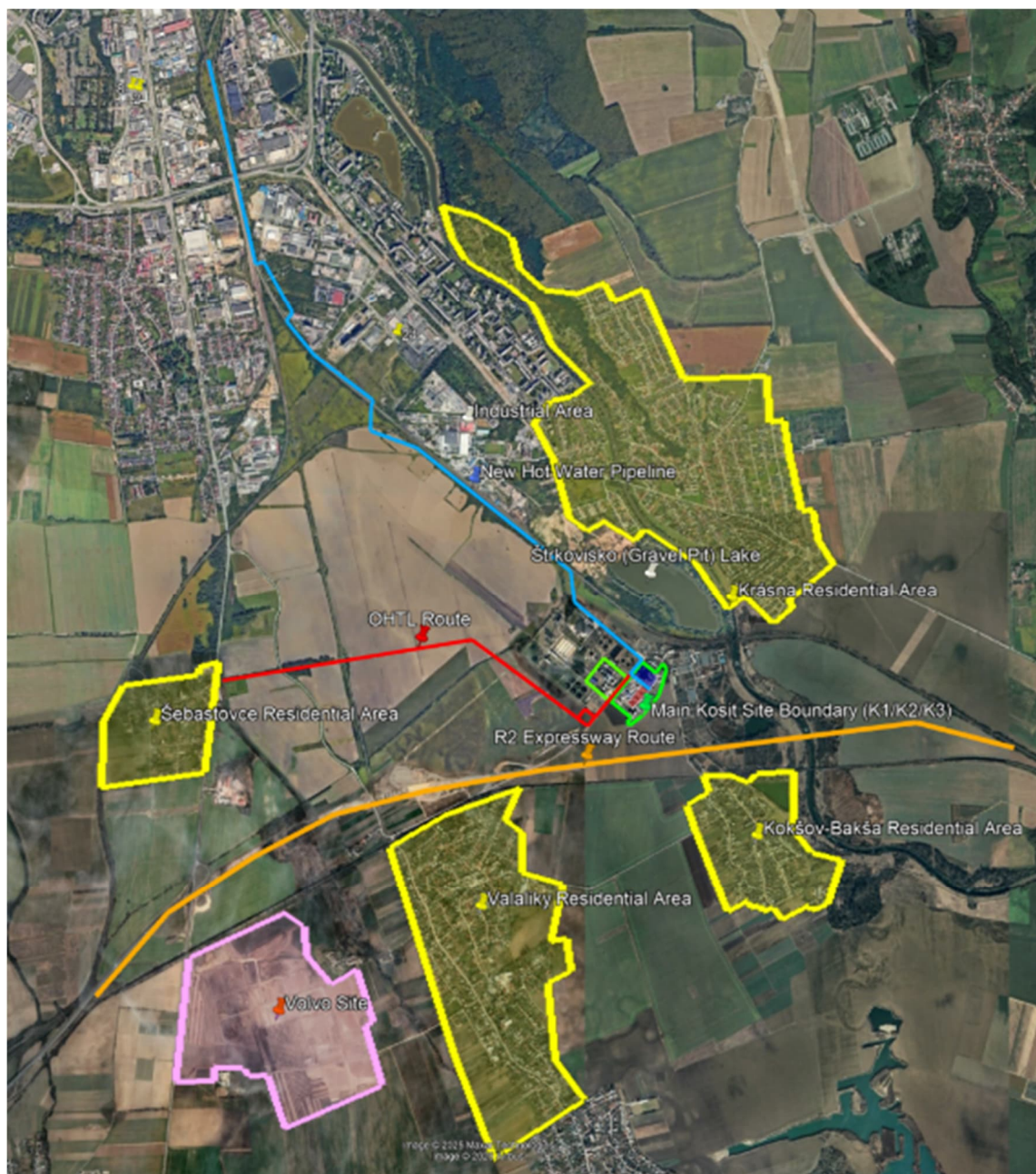
Obrázok 2-1 – okruh 4 km okolo lokality Kosit

Toto sociálne hodnotenie sa vzťahuje na preskúmanú oblasť, ktorá zahŕňa:

- Susediace obytné osady v blízkosti lokality K3, ako je znázornené na **obrázku 2-2** nižšie. Patria sem komunity, ktoré môžu byť ovplyvnené nepríjemnými vplyvmi súvisiacimi so stavbou, ako je hluk, prach a dopravné obmedzenia.
- Citlivé receptory, vrátane Zariadenia pre ľudí bez domova “Oáza” (útulok) v blízkosti lokality K3, ktorý predstavuje potenciálne zraniteľnú populáciu vyžadujúcu ciele zapojenie a zmierňovacie opatrenia, ako je znázornené na **obrázku 2-3** nižšie.
- Poľnohospodárska pôda v okolí hlavného areálu KOSIT, ktorá môže byť ovplyvnená dočasnými obmedzeniami prístupu k pôde alebo zmenami vo využívaní pôdy počas výstavby.
- Kľúčové prvky infraštruktúry, ako napríklad:
 - Širokorozchodná železnica v blízkosti lokality;
 - Jazero Štrkovisko;
 - diaľnica R2, ktorá je momentálne vo výstavbe a jej dokončenie je naplánované na rok 2025; a
 - Cintorín Kokšov-Bakša, ktorý sa nachádza približne 500 metrov juhovýchodne od hranice areálu.

Obrázok 2-2 - Charakteristiky projektu a okolité obytné oblasti

Poznámka: Modrá čiara = HWP, červená čiara = OHTL, oranžová = nová diaľnica R2 vo výstavbe, žltá = obytné oblasti a fialová = nový výrobný závod Volvo.

Okrem toho sociálna Aol zahŕňa celé trasovanie a bezprostredné susedné oblasti navrhovaných trás OHTL (červená) a HWP (modrá), ako je znázornené na **obrázku 2-2**. Tieto koridory pretínajú poľnohospodárske zóny, ktoré môžu byť dočasne alebo trvalo narušené. Posúdenie zohľadňuje priame aj nepriame sociálne vplyvy pozdĺž týchto trás, vrátane potenciálneho vysídlenia, obmedzenia prístupu a vplyvov na životy.

Predpokladá sa, že kancelárie dodávateľa, skladovacie priestory a zariadenia pre pracovníkov budú pravdepodobne umiestnené v existujúcom areáli K1/K2, vedľa staveniska K3 a v rámci stanoveného sociálneho Aol. Toto bude potvrdené po výbere dodávateľa. Umiestnenie ubytovania pracovníkov

Vyššie uvedené vymedzenie sa snaží zabezpečiť, aby boli do rozsahu posúdenia zahrnuté všetky relevantné sociálne receptory a využitie pôdy, čo umožní identifikáciu vhodných zmierňujúcich opatrení a stratégií zapojenia zainteresovaných strán.

[illegible]

2.3 METODIKA POSUDZOVANIA VPLYVOV

¹ Národná EIA dostupná na <https://www.enviroportal.sk/eia/detail/zevo-kosice-modernizacia-zabezpecenie-prevadzkovej-stability-zariadeni> ; <https://www.enviroportal.sk/eia/detail/vystavba-es-110-kv-vedenia-sebastovce-barca> ; a <https://www.enviroportal.sk/eia/detail/kosice-rozsirenie-horucovodnych-vedeni>

úroveň, vychádzajúca z EIA a posúdení vplyvov na zdravie (HIA) elektrárne K3 a OHTL a rozvodne, s osobitným dôrazom na identifikáciu zraniteľných skupín.

Hodnotenie zohľadňovalo sociálne riziká a vplyvy v stavebnej aj prevádzkovej fáze projektu a zahŕňalo krížovú kontrolu identifikovaných medzier vo vzťahu k požiadavkám EBRD na výkonnosť. V prípadoch, kde boli identifikované medzery, boli navrhnuté orientačné opatrenia na zmiernenie a v prípade potreby boli príslušné opatrenia zahrnuté do ESAP.

Sociálna oblasť záujmu projektu bola predbežne vymedzená s použitím polomeru 4 km od centrálnej polohy lokality (pozri **obrázok 2-2**) a polohy HWP, ktorá sa tiahne severne od lokality, a slúži ako priestorový referenčný bod pre usmerňovanie posudzovania potenciálnych environmentálnych a sociálnych vplyvov, vyvinutý na základe preskúmania dostupnej dokumentácie a orientačných vzdialeností, ktoré sa zvyčajne zohľadňujú v medzinárodných usmerneniach pre tento typ priemyslu (napr. EBRD PR, referenčné dokumenty EÚ o najlepších dostupných technikách).

Táto sociálna oblasť vplyvu by sa mala zohľadniť pri hodnotení potenciálnych interakcií medzi projektom a dotknutými komunitami, pričom je potrebné si uvedomiť, že konkrétne hranice môžu byť upravené počas následnej implementácie sociálnych aktivít KOSIT prostredníctvom štruktúrovaného zapojenia zainteresovaných strán a zavedenia mechanizmov spätnej väzby od komunity, aby sa zabezpečilo, že obavy budú primerane zachytené a riešené.

Toto sociálne hodnotenie bolo založené na kombinácii sekundárnych zdrojov údajov, vrátane nasledujúcich:

- informácie o projekte a návrhy poskytnuté spoločnosťou KOSIT;
- Satelitné snímky; a
- Teoretická štúdia na získanie základných sociálno-ekonomických údajov, napr. údaje zo sčítania ľudu na Slovensku.

2.3.1 PRINCÍPY HODNOTENIA

Sociálne hodnotenie sa riadi zásadami významnosti, proporcionality a inkluzívnosti v súlade s PR EBRD. Hodnotenie sa týkalo stavebnej aj prevádzkovej fázy všetkých zložiek projektu, v prípadoch neistoty sa uplatňoval preventívny prístup a prioritou bolo identifikovanie potenciálnych neprimeraných vplyvov na zraniteľné skupiny.

2.3.1.1 Význam vplyvu a citlivosť receptorov

Riziká a vplyvy, ktoré sa týkajú komunít a pracovníkov ovplyvnených projektom a súvisia s ľudskými právami, sociálno-ekonomickým postavením, prístupom k zdrojom, životným, presídlením, zraniteľnosťou, rodovou rovnosťou (), kultúrnym dedičstvom, pracovnými podmienkami, komunitou, zdravím a bezpečnosťou a účasťou na rozhodovaní.

Popis kritérií použitých na hodnotenie rozsahu potenciálnych sociálnych vplyvov je uvedený v **tabuľke 2-1** nižšie:

Tabuľka 2 –1 – Popis kritérií používaných na meranie rozsahu sociálnych vplyvov

Veľkosť	Kritériá Príklady
Veľmi veľký nepriaznivý	<ul style="list-style-type: none"> Trvalé zníženie schopnosti vlastníkov a užívateľov pozemkov využívať svoje pozemky, pričom ekonomické vysídlenie (ako je definované v EBRD ESR 5) postihuje viac ako 20 osôb a ich domácností; Fyzické vysídlenie viac ako 20 domácností v komunite ovplyvnenej projektom (PAC). Fyzické a ekonomické vysídlenie má nepriaznivý vplyv na viaceré zraniteľné skupiny; Všetky domácnosti a jednotlivci v PAC nebudú schopní prispôsobiť sa strate alebo zmene využívania pozemkov.
Veľmi veľký pozitívny vplyv	<ul style="list-style-type: none"> Veľké alebo významné zlepšenie sociálno-ekonomických podmienok komunity; Výrazné zlepšenie infraštruktúry a prístupu k lepším službám, veľké pracovné príležitosti pre miestnych obyvateľov.
Veľký nepriaznivý	<ul style="list-style-type: none"> Trvalé zníženie schopnosti vlastníkov a užívateľov pozemkov využívať svoje pozemky, takže ekonomické vysídlenie (ako je definované v EBRD ESR 5) postihuje 10 – 20 domácností v komunite ovplyvnenej projektom (PAC); Prílev pracovnej sily (viac ako 1 000 zahraničných pracovníkov) v dôsledku ubytovania stavebných robotníkov v blízkosti obytných oblastí (menej ako 300 m). Zraniteľná skupina je negatívne ovplyvnená fyzickým a ekonomickým vysídlením; Väčšina domácností a jednotlivcov v PAC (zvyčajne viac ako 75 % alebo menej ako 100 %) nebude schopná prispôsobiť sa strate alebo zmene využívania pozemkov.
Veľký prínos	<ul style="list-style-type: none"> Zlepšenie sociálno-ekonomických podmienok komunity na regionálnej úrovni; regionálne zlepšenie infraštruktúry a prístupu k lepším službám, pracovným príležitostiam pre miestnych obyvateľov na regionálnej úrovni.
Stredne nepriaznivé	<ul style="list-style-type: none"> Trvalé zníženie schopnosti vlastníkov a užívateľov pôdy využívať svoju pôdu, takže ekonomické vysídlenie (ako je definované v EBRD PR 5) ovplyvní niekoľko domácností (do 5). Domácnosti a jednotlivci v PAC sa môžu prispôsobiť strate alebo zmene využívania pôdy, ale prechodné obdobie bude pre niektoré domácnosti/jednotlivcov (do 5) náročné. Veľký prílev pracovnej sily (menej ako 1 000 zamestnancov) v dôsledku ubytovania stavebných robotníkov vo vzdialenosti (viac ako 500 m) od akýchkoľvek osád. Nežiaduca udalosť, ktorá má za následok dočasnú pracovnú neschopnosť alebo stratu pracovného času dlhšiu ako 5 dní v dôsledku incidentu.
Stredný Prínosný	<ul style="list-style-type: none"> Malý prínos z hľadiska sociálno-ekonomických podmienok a pracovných príležitostí v malom meradle.
Mierne nepriaznivé	<ul style="list-style-type: none"> Dočasné (< 1 rok) alebo prerušované negatívne zmeny v niektorých aspektoch schopnosti vlastníkov pozemkov a užívateľov/osôb ovplyvnených projektom (PAP) využívať svoje pozemky alebo iné zdroje, ktoré ovplyvňujú živobytie, ekonomické príležitosti alebo možnosti zlepšenia životnej úrovne, ale na ktoré

Veľkosť	Kritériá Príklady
	sa väčšina jednotlivcov/domácností pravdepodobne dokáže relatívne ľahko prispôbiť. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nežiaduca udalosť, ktorá má za následok stratu času v trvaní 1 až 5 dní v dôsledku incidentu.
Mierne prospešné	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Veľmi malý prínos alebo pozitívne doplnenie jednej alebo viacerých charakteristík, vlastností alebo prvkov.
Bez zmeny	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Žiadna zmena v súčasnom sociálno-ekonomickom prostredí súvisiacom s projektom (žiadna zmena). ▪ Nežiaduca udalosť, ktorá môže vyvolať obavy personálu na mieste, ale nemá za následok stratu času v dôsledku incidentu.

Tabuľka 2-2 nižšie obsahuje popis citlivosti:

Tabuľka 2 –2 – Citlivosť sociálneho vplyvu

Citlivosť / Hodnota	Kritériá
Veľmi vysoká	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Receptori sú extrémne zraniteľní a majú malú alebo žiadnu schopnosť prispôbiť sa. ▪ Zmeny môžu ohroziť prežitie, kultúrnu identitu alebo základné služby. ▪ Vysoké riziko nevratného poškodenia alebo presídlenia viac ako jednej PAC.
Vysoké	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Receptory zahŕňajú zraniteľné skupiny obyvateľstva (napr. nízkopríjmové skupiny, staršie osoby, domorodé skupiny). ▪ Obmedzená odolnosť a vysoká závislosť od postihnutých zdrojov alebo služieb. ▪ Sociálne systémy sú citlivé na zmeny.
Stredné	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Receptory môžu zahŕňať niektoré zraniteľné osoby alebo skupiny. ▪ Obmedzený prístup k podporným alebo vyrovnávacím mechanizmom. ▪ Stredné riziko narušenia živobytia alebo sociálnej súdržnosti.
Nízke	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Receptory sú vo všeobecnosti odolné a majú prístup k zdrojom a podporným systémom. ▪ Menšie narušenia môžu byť absorbované bez výraznejších ťažkostí.
Zanedbateľné	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sociálni receptori majú vysokú odolnosť a schopnosť prispôbiť sa. Neexistujú žiadne zraniteľné skupiny. ▪ Zmeny pravdepodobne neovplyvnia blahobyt ani sociálne fungovanie.

2.4 KONTEXTOVÁ ANALÝZA SOCIÁLNYCH RIZÍK

Táto časť poskytuje prehľad sociálneho kontextu v meste Košice a obsahuje stručnú analýzu sektora energetického zhodnocovania odpadov v meste, verejnej mienky a akýchkoľvek pretrvávajúcich sociálnych problémov v meste. Je založená na vyhľadávaní v médiách a dostupných verejných údajových súboroch.

2.4.1 KOŠICE A ZARIADENIA NA ENERGETICKÉ ZHDNOCOVANIE ODPADU (ZEVO)

Košice sú jedným z najchudobnejších regiónov EÚ s HDP na úrovni 51 % priemeru EÚ. Mesto zápasí s energetickou chudobou a obmedzenými príjmami samosprávy, čo obmedzuje jeho schopnosť nezávisle financovať alebo riadiť veľké infraštruktúrne projekty. Hoci sa Košice zaviazali znížiť emisie o 40 % v rámci svojho Akčného plánu pre udržateľnú energetiku a klímu (SECAP), jeho implementáciu brzdí fragmentovaná správa, obmedzené technické kapacity a chýbajúca systémová energetická politika samosprávy.

Napriek týmto výzvam Slovensko zostáva členom EÚ a NATO a jeho národná politika v oblasti odpadového hospodárstva je v súlade so smernicami EÚ. Plán odpadového hospodárstva na roky 2021 – 2025 a Program prevencie vzniku odpadov na roky 2019 – 2025 kladú dôraz na znižovanie množstva odpadu, recykláciu a energetické zhodnocovanie, pričom spaľovanie je považované za životaschopnú alternatívu k skládkovaniu. Slovenské ministerstvo životného prostredia v apríli 2025 oznámilo, že jeho ďalšia stratégia odpadového hospodárstva Slovenskej republiky bude pokrývať obdobie do roku 2035, a nie päťročné obdobia, ako tomu bolo v minulosti. Táto nová stratégia spojí Program prevencie vzniku odpadov Slovenskej republiky, Program prevencie vzniku potravinového odpadu Slovenskej republiky a Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky do jedného strategického dokumentu. Dňa 22.mája 2025 bolo oznámené, že tento dokument sa v súčasnosti prehodnocuje.

Bezpečnostná situácia na miestnej úrovni v Košiciach zostáva stabilná, neboli hlásené žiadne prípady sabotáže ani organizovaného odporu voči infraštruktúre odpadového hospodárstva. Širšia národná atmosféra politického napätia by však mohla nepriamo ovplyvniť dôveru verejnosti a angažovanosť zainteresovaných strán v nových projektoch.

Verejná mienka na Slovensku v oblasti odpadového hospodárstva je ovplyvnená rastúcim povedomím o environmentálnej udržateľnosti a cieľmi EÚ v oblasti znižovania množstva odpadu. Krajina dosiahla pokrok v oblasti recyklácie a kompostovania, hoci skládkovanie odpadu je naďalej prevládajúce kvôli spotrebiteľským návykom a nedostatkom infraštruktúry.

V Košiciach sa nachádza jedna z dvoch existujúcich spaľovní komunálneho odpadu na Slovensku, ktorú prevádzkuje spoločnosť KOSIT a.s. Toto zariadenie je považované za lídra v oblasti konverzie odpadu na energiu, pričom vyrába elektrinu aj teplo pre energetickú sieť mesta. Spoločnosť KOSIT nadviazala spoluprácu s APOH (Asociáciou podnikateľov v odpadovom hospodárstve) a zosúladiť sa s cieľmi EÚ v oblasti znižovania odpadu, čo naznačuje silnú inštitucionálnu podporu iniciatív v oblasti konverzie odpadu na energiu.

2.4.2 VEREJNÁ MIENKA O ZEVO

Postoj slovenskej verejnosti – a konkrétne obyvateľov Košíc – k novým projektom WtE je diferencovaný a ovplyvnený environmentálnymi obavami, ekonomickou realitou a doterajšími skúsenosťami s existujúcou infraštruktúrou:

- Všeobecná podpora energetického zhodnocovania: Národná stratégia Slovenska v oblasti odpadového hospodárstva podporuje energetické zhodnocovanie odpadu ako súčasť prechodu na obehové hospodárstvo. Krajina uznáva WtE ako životaschopnú alternatívu k skládkovaniu, najmä v prípade nerecyklovateľného odpadu.
- Environmentálne obavy: Hoci existuje inštitucionálna podpora, environmentálne mimovládne organizácie ako Priatel'ia Zeme – SPZ (Friends of the Earth Slovakia) vyjadrili obavy z rizík

znečistenia. Správa uverejnená organizáciou Priatel'ia Zeme (FoE) v roku 2005 uvádzala, že spaľovňa odpadov v Košiciach predtým emitovala dioxíny nad limitmi EÚ, čo vyvolalo obavy verejnosti a podrobné vyšetovanie. Odvtedy bolo zariadenie KOSIT viackrát modernizované a údaje o emisiách teraz ukazujú, že zariadenie je trvalo pod limitmi emisií EÚ. Celkovo je KOSIT na jednej strane považovaný za lídra v oblasti konverzie odpadu na energiu, ktorý dodáva mestu elektrinu a teplo a je v súlade s cieľmi EÚ v oblasti udržateľnosti. Na druhej strane však táto predchádzajúca štúdia a historické znečisťovanie pred viac ako 20 rokmi môžu aj dnes vyvolávať nedôveru a negatívne postoje voči spoločnosti a zariadeniu zo strany environmentálnych aktivistov.

- Zosúladenie politík: Slovenský program prevencie vzniku odpadov (2019–2025) a Plán nakladania s odpadom (2021–2025) kladú dôraz na znižovanie množstva odpadu a energetické zhodnocovanie, ale zdôrazňujú aj dôležitosť vyhýbania sa nadmernému spoliehaniu sa na spaľovanie na úkor recyklácie.

Spoločnosť KOSIT a jej partneri, vrátane APOH (Asociácia podnikateľov v odpadovom hospodárstve), aktívne propagujú WtE ako sociálne zodpovedné a ekologické riešenie. Miestna samospráva a vedúci predstavitelia podnikov vo všeobecnosti podporujú rozširovanie ZEVO, pričom poukazujú na ekonomické výhody a súlad so smernicami EÚ.

Neexistujú žiadne významné dôkazy o organizovanom odporu mimovládnych organizácií alebo organizácií občianskej spoločnosti voči spaľovaniu odpadu v Košiciach. Média prezentujú KOSIT v pozitívnom svetle a zdôrazňujú jeho úlohu v ochrane životného prostredia a sociálnej zodpovednosti. Združenie "Priatel'ia Zeme" (FoE) však vo všeobecnosti odmieta projekty spaľovania odpadu na výrobu energie, ktoré považuje za škodlivé pre životné prostredie a kontraproduktívne z hľadiska cieľov udržateľného nakladania s odpadom. Ich hlavnými argumentmi sú, že zariadenia na spaľovanie odpadu na výrobu energie podkopávajú recykláciu a znižovanie množstva odpadu, uvoľňujú toxické znečisťujúce látky, predstavujú falošné riešenie klimatických zmien (pretože spaľovanie odpadu, najmä plastov, uvoľňuje skleníkové plyny) a ničia cenné materiály, ktoré by inak mohli byť opätovne použité alebo recyklované. Namiesto toho obhajujú stratégie nulového odpadu a modely obehového hospodárstva.

FoE vedie kampaň proti výstavbe nových spaľovní a presadzuje regulačné rámce, ktoré uprednostňujú prevenciu odpadu a environmentálnu spravodlivosť. Podporuje tiež právne kroky a mobilizáciu komunity s cieľom zabrániť projektom ZEVO, ktoré ohrozujú verejné zdravie alebo environmentálnu integritu.

V Košiciach existujúca infraštruktúra spaľovní a energetická sieť poskytujú priaznivý základ pre rozšírenie kapacity ZEVO. Ekonomické rozdiely v meste a starnúce obyvateľstvo však môžu predstavovať výzvy z hľadiska spravodlivého prístupu k výhodám a zapojenia komunity. Zabezpečenie transparentnej komunikácie a inkluzívneho plánovania bude kľúčové pre zmiernenie sociálnych rizík.

Hoci sa v súvislosti s rozvojom ZEVO v Košiciach neobjavili žiadne priame protesty ani mediálne kontroverzie, krehká národná politická klíma a výzvy v oblasti správy vecí verejných si vyžadujú opatrné zapojenie zainteresovaných strán a stratégie zmiernovania rizík.

2.4.3 RÓMOVIA

Pri analýze sociálneho kontextu Košíc a Slovenska sa ako kľúčový sociálny problém javí pretrvávajúca a systémová diskriminácia Rómov vo viacerých sektoroch. Ide o diskrimináciu v nasledujúcich oblastiach:

- **Vzdelávanie:** Rómskych detí sa často umiestňujú do segregovaných škôl alebo tried, vrátane kontroverzného systému „dvoch zmien“, v rámci ktorého rómski žiaci chodia do školy popoludní. Táto prax bola odsúdená Európskou komisiou a viedla k právnym krokom proti Slovensku za porušenie smernice o rasovej rovnosti.
- **Zamestnanosť:** Rómovia trpia vysokou mierou nezamestnanosti a sú často vylúčení z formálnych trhov práce. Diskriminácia na základe etnickej príslušnosti a pôvodu zostáva hlavnou prekážkou ekonomickej integrácie.
- **Sociálna marginalizácia:** Rómskych komunity často žijú v segregovaných osadách s obmedzeným prístupom k verejným službám, zdravotnej starostlivosti a infraštruktúre. Sú neprimerane postihnuté chudobou a sociálnym vylúčením.
- **Právne a inštitucionálne výzvy:** Napriek financovaniu EÚ a národným programom zameraným na inklúziu mnohé iniciatívy neriešia základné príčiny diskriminácie. Rómovia sú v procese tvorby politík nedostatočne zastúpení a presadzovanie antidiskriminačných zákonov je nejednotné.
- **Policajná činnosť:** Rómovia naďalej čelia nadmernému používaniu policajnej sily, pričom vyšetrovania často neriešia rasové motívy ani nezabezpečujú zodpovednosť.

Napriek vyššie uvedenému KOSIT podnikol proaktívne kroky na podporu začlenenia Rómov. KOSIT v prvom rade zamestnal Rómov na rôznych pozíciách v rámci svojich činností v oblasti odpadového hospodárstva. To poskytuje marginalizovaným komunitám stabilný príjem, odbornú prípravu a sociálnu integráciu. Poskytli svojim rómskym zamestnancom nové bankové a platobné služby na podporu riadneho finančného hospodárenia.

Napriek tomu Rómovia čelia pretrvávajúcej systémovej diskriminácii a sú významnou zraniteľnou skupinou v kontexte mesta Košice.

2.4.4 ĎALŠIE SOCIÁLNE PROBLÉMY

Okrem marginalizácie Rómov čelia Košice aj viacerým ďalším kľúčovým sociálnym problémom:

- Slovensko čelí kríze v oblasti verejného nájomného bývania, keďže tisíce domácností s nízkymi príjmami nemajú prístup k cenovo dostupnému bývaniu kvôli prísnyh kritériám oprávnenosti. Iniciatíva Housing First v Košiciach, ktorú vedie nadácia DEDO, v súčasnosti podporuje 23 rodín a plánuje sa rozšíriť na 150 osôb (rodičov a detí). Okrem toho útulok pre bezdomovcov Oaza, ktorý susedí s existujúcim zariadením KOSIT WtE, poskytuje podporu dlhodobo znevýhodneným ľuďom, ktorí „sa ocitli na okraji spoločnosti bez pomoci a sú ohrození chudobou a najmä sociálnym vylúčením“. Cieľom tohto zariadenia je poskytovať dočasné ubytovanie a znižovať počet ľudí v materiálnej a sociálnej núdzi prostredníctvom poskytovania sociálnych služieb a odbornej pomoci. Zariadenie spravuje miestny farár a ročne poskytuje ubytovanie približne 250 ľuďom. Ubytúvajú sa tu aj rodiny s malými deťmi a plánuje sa zvýšiť počet klientov a miest pre rodiny. Obyvatelia sú povzbudzovaní, aby si

„zarábali na živobytie“ pestovaním zeleniny a chovom hospodárskych zvierat, zariadenie je však napriek tomu závislé od finančných príspevkov a pomoci.

- K septembru 2024 Slovensko hostí 122 242 utečencov z Ukrajiny, pričom Košice zohrávajú dôležitú úlohu v poskytovaní ubytovania, právnej pomoci a psychosociálnej podpory. UNHCR a miestni partneri ponúkajú finančnú pomoc, odborné vzdelávanie a právne poradenstvo, aby pomohli utečencom integrovať sa a znížiť ich zraniteľnosť voči rodovo podmienenému násiliu.
- Práva LGBTQ+ na Slovensku naďalej nie sú chránené zákonom a niektorí predstavitelia štátu naďalej podporujú stigmatizáciu.
- Nedávna legislatíva obmedzila pokojné zhromažďovanie a poskytla samosprávam široké právomoci zakázať protesty, čo vyvolalo obavy z porušovania ústavných a ľudských práv. Mimovládne organizácie zamerané na ľudské práva a transparentnosť čelia škrtom v financovaní a politickým útokom, vrátane navrhovaných zákonov, ktoré porušujú normy EÚ.

2.5 SOCIÁLNO-EKONOMICKÁ ZÁKLADNÁ ÚROVEŇ

2.5.1 ADMINISTRATÍVNA ŠTRUKTÚRA

Košice, druhé najväčšie mesto na Slovensku, sú rozdelené na 22 mestských častí, z ktorých každá má svojho vlastného starostu a miestne zastupiteľstvo a funguje pod autoritou Košického magistrátu. Projektová oblasť a súvisiace komponenty (zariadenie K3, OHTL, HWP a rozvodňa) súvisia s viacerými správnymi jednotkami, vrátane Šebastoviec, Krásnej, Nad Jazerom a Barcy, ktoré všetky patria do jurisdikcie okresu Košice IV alebo susedia s ním, ako aj s obcami Kokšov-Bakša a Valaliky, ktoré sa nachádzajú mimo hraníc mesta Košice.

2.5.2 CHARAKTERISTIKA OBYVATEĽSTVA

Počet obyvateľov Košíc je približne 240 000, pričom dotknuté mestské časti sa pohybujú od malých obcí (Kokšov-Bakša) po väčšie mestské časti, ako je Nad Jazerom (~22 000 obyvateľov). Väčšinovým etnikom sú Slováci, menšiny tvoria Rómovia, Maďari a Ukrajinci. Prítomnosť rómskeho obyvateľstva, najmä v marginalizovaných osadách, predstavuje kľúčový faktor pri analýze sociálnej základnej situácie a zraniteľnosti v rámci projektu.

2.5.3 ZAMESTNANOSŤ A HOSPODÁRSTVO

Hospodárstvo Košíc je diverzifikované, s silnou priemyselnou základňou na čele s U.S. Steel Košice, jedným z najväčších zamestnávateľov v regióne, popri výrobe energie, spracovaní potravín a automobilových službách. V ostatných desaťročiach sa rozvinul sektor služieb a logistiky, čo odzrkadľuje úlohu mesta ako hospodárskeho centra východného Slovenska. Miera zamestnanosti v Košiciach je vo všeobecnosti v súlade s celoštátnym priemerom, hoci nezamestnanosť je naďalej vyššia medzi zraniteľnými skupinami, ako sú rómske komunity a mladí ľudia vstupujúci na trh práce. V osadách susediacich s komponentmi projektu sú miestne zdroje obživy spojené predovšetkým s poľnohospodárstvom, malými službami a dochádzaním za prácou v priemysle a službách v Košiciach.

2.5.4 SOCIÁLNO-EKONOMICKÉ CHARAKTERISTIKY SÍDIEL

Kokšov-Bakša – susedná obec

Kokšov-Bakša je obec nachádzajúca sa juhovýchodne od lokality projektu vo vidieckej oblasti bohatej na poľnohospodársku pôdu, kde poľnohospodárstvo poskytuje väčšinu miestnych pracovných miest. Obec nemá žiadne významné priemyselné aktivity a okrem poľnohospodárstva existujú pracovné miesta v miestnych službách, ako je obecny úrad, maloobchodné predajne a iné malé podniky. Mnohí obyvatelia obce dochádzajú za prácou do Košíc, kde využívajú väčší trh práce a zároveň si užívajú pokojnejší životný štýl v okolitých menších obciach.

Posledné sčítanie ľudu na Slovensku sa uskutočnilo v roku 2021, kedy mala obec Kokšov-Bakša 1 251 obyvateľov s rovnomerným rozdelením pohlaví (631 mužov a 620 žien). Ide o starú osadu, ktorá vznikla v polovici 13.storočia, pričom väčšinovým etnikom sú Slováci.

Vďaka svojej blízkosti k plánovanej infraštruktúre môže komunita pocítiť nepriame vplyvy stavebnej dopravy a potenciálneho narušenia pôdy. Obec je obytňou oblasťou, ktorá sa nachádza najbližšie k existujúcemu zariadeniu ZEVO K1/K2, avšak v dôsledku projektu nedôjde k žiadnemu zabratiu pôdy.

Obrázok 2-4 - hranica oblasti Kokšov-Bakša

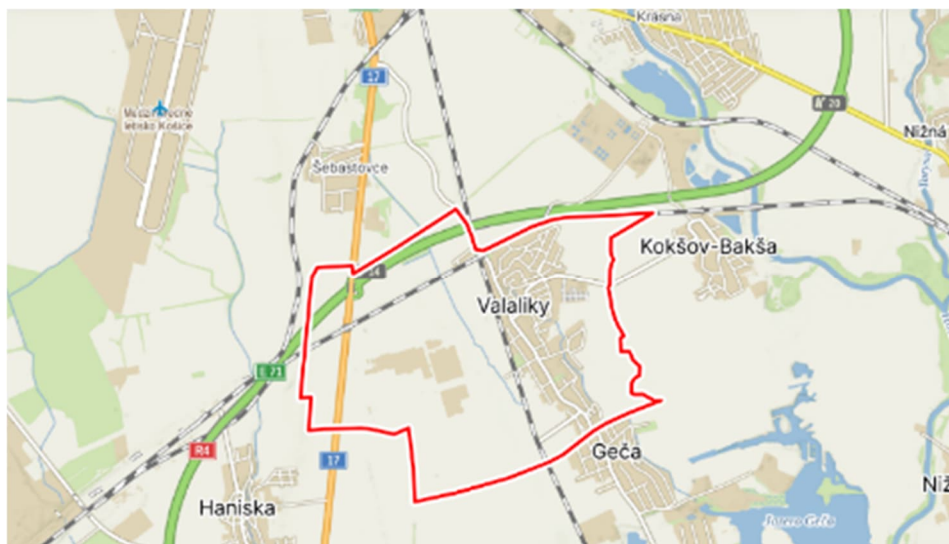
Valaliky – susedná obec

Valaliky je ďalšia obec situovaná v blízkosti projektovej oblasti. Je to predovšetkým rezidenčná obec, kde sa miestni obyvatelia živia poľnohospodárstvom. Osada vznikla v 14.storočí a podľa posledného sčítania ľudu v roku 2021 mala obec Valaliky 4 549 obyvateľov, z ktorých väčšina bola slovenského pôvodu (84,7 %). Priemyselný park HunValaliky, ktorý je momentálne vo výstavbe, sa nachádza južne od Košíc v hraniciach obce a bude jedným z najväčších a najmodernejších priemyselných a logistických centier na Slovensku. Bude to najväčší priemyselný park na východnom Slovensku, kde spoločnosť Volvo Cars Corporation momentálne prostredníctvom svojej dcérskej spoločnosti Volvo Cars Slovakia buduje závod na výrobu elektrických áut.

Na zlepšenie miestneho prostredia počas výstavby priemyselného parku boli vyčlenené značné prostriedky, vrátane presunu kanála Valaliky, obklopeného 50 hektármi zeleného pásu oddelujúceho zónu od obytnej časti. Priemyselný park tiež zabezpečí výsadbu viac ako 2 500 stromov a výstavbu nových biotopov, vrátane hniezd pre sysle a orly. Priemyselný park sa tiež zaviazal k výstavbe 11 kilometrov nových cyklotrás a 16 kilometrov nových ciest. Bude vybudovaná aj železničná trať, ktorá povedie na linku Košice – Hidasnémeti – Budapešť. Výstavba strategického parku zahŕňa aj investície do inžinierskych sietí, zvýšenie kapacity pripojení na elektrickú energiu, vodu a kanalizáciu alebo pripojenie verejných vodovodných systémov v okolí.

V súčasnosti sa v súvislosti s projektom K3 neočakáva žiadne priame zabratie pozemkov vo Valalikoch. Obyvatelia Valalík môžu pocítiť niektoré kumulatívne nepriame vplyvy v dôsledku prebiehajúcej výstavby neďalekého závodu na výrobu elektrických osobných vozidiel Volvo, ako aj areálu K3. Stavebná doprava však nebude prechádzať cez obytnú časť tejto obce.

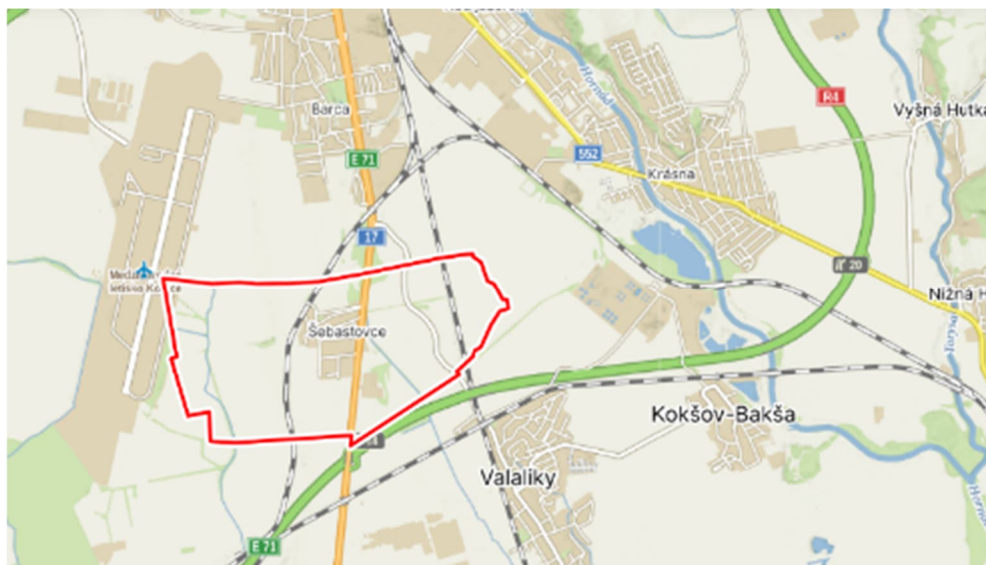
Obrázok 2-5 - hranica oblasti Valaliky

Je potrebné poznamenať, že projekt priemyselného parku Valaliky zmení dopravnú sieť v okolí Valalík a Šebastovce. Toto je uvedené v **prílohe I**.

Šebastovce (trasa OHTL)

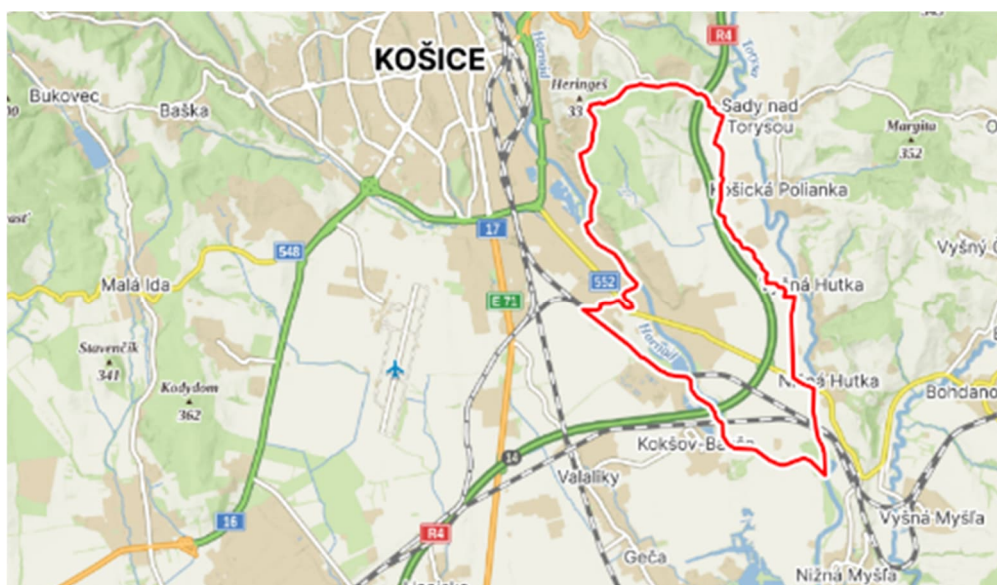
Šebastovce ležia v južnej časti Košíc a pretína ich trasa vzdušného elektrického vedenia. Podľa posledného sčítania ľudu z roku 2021 má táto obec 770 obyvateľov, z toho 48 % mužov (373) a 52 % žien (397). Obec Šebastovce sa prvýkrát objavila v písomných záznamoch v 13. storočí a v 20. storočí stratila status obecnej samosprávy a bola pripojená ku Košiciam ako jedna z ich mestských častí. Mestská časť Košice – Šebastovce sa nachádza ako okrajová mestská časť v okrese Košice IV. Tento mestský obvod má vidiecky charakter a vyznačuje sa obytnými zónami s miestnymi službami a malými podnikmi. V obci sa nachádza materská škola a kostol sv. Jána Krstiteľa. Jeho poloha v blízkosti koridoru OHTL naznačuje potrebu riešiť otázky zdravia a bezpečnosti obyvateľov, najmä pokiaľ ide o hluk, prach a vizuálne vplyvy. Boli uzatvorené zmluvy o vecnom bremene na využívanie pozemkov z obce pre OHTL.

Obrázok 2-6 – hranica oblasti Šebastovce

Krásna – okres Košice IV

Krásna je súčasťou okresu Košice IV a nachádza sa južne od hlavného mestského centra. Prvá písomná zmienka o Krásnej pochádza z 12. storočia. Do roku 1945 bola samostatnou obcou, kedy bola pripojená k mestu Košice. Podľa sčítania ľudu z roku 2021 mala obec 5 895 obyvateľov. Oblasť je prevažne rezidenčná s prístupom k miestnym školám (jedna základná, jedna stredná), zdravotným službám a malým podnikom. V Krásnej sa nachádza viacero významných kultúrnych pamiatok, ako napríklad kaštieľ Meško, Kaštieľ Krásna a kostol sv. Cyrila a Metoda.

Vzhľadom na jeho polohu v blízkosti komponentov projektu je potrebné zapojiť obyvateľov, aby sa zabezpečila jasnosť ohľadom potenciálnych vplyvov na prístup komunity a bezpečnosť na cestách, hoci v súčasnosti sa neočakávajú žiadne významné priame vplyvy

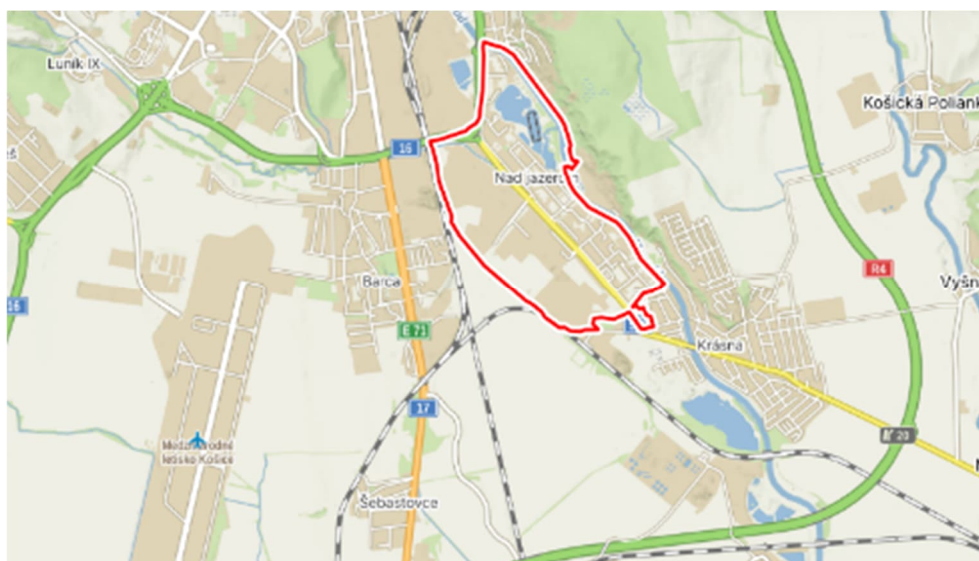
Obrázok 2-7 - hranica oblasti Krásna

Nad jazerom (tiež známa ako Jazero – trasa HWP)

Nad Jazerom je mestská časť Košíc IV s rozsiahlymi sídliskami. Má viac ako 9 000 bytových jednotiek a spája rezidenčné a priemyselné funkcie. Posledné sčítanie ľudu v roku 2021 zaznamenalo 22 686 obyvateľov. Nad jazerom sa prvýkrát objavilo v písomných záznamoch v 13-storočí a koncom 60. rokov 20. storočia sa stalo mestskou časťou Košíc. V okrese sa nachádza päť základných a štyri stredné školy. V okrese sa nachádzajú aj niektoré neformálne rómske osady, ktoré sú umiestnené v opustených priemyselných oblastiach a v oblastiach pozdĺž železničnej trate vedúcej do centra mesta. Hodnotenie tejto oblasti je uvedené na **obrázku 2-8** nižšie, z ktorého vyplýva, že táto oblasť nebude narušená trasou HWP. Riziko rušenia je tiež klasifikované ako nízke, vzhľadom na prítomnosť existujúcich inžinierskych sietí v oblasti a skutočnosť, že HWP bude v tejto oblasti (a na väčšine trasy) vedená pod zemou.

Okres je známy svojou blízkosťou k rieke Hornád a jej rekreačným oblastiam, vrátane lesoparku a cyklotrás. Medzi priemyselné zariadenia patrí Košice Heating Plant (MH Teplárenský holding, a.s.), výrobcovia nápojov a potravín, pekáreň, spracovanie hydiny a predaj a servis automobilov (Peugeot, Mitsubishi, Suzuki, AAA Auto). V súčasnosti prebiehajú v okrese práce na zlepšení tramvajových tratí v tejto oblasti, vrátane demontáže nadstavby koľajníc, rekonštrukcie výmennej stanice, odstránenia trakčných podpier a vykonávania búracích prác. Týmto okresom prechádza potrubie horúcej vody (HWP), čo si vyžaduje starostlivú koordináciu s cieľom minimalizovať narušenie miestnej dopravy a obytných oblastí, najmä v súvislosti s ďalšími prebiehajúcimi stavebnými projektami.

Obrázok 2-8 - Hranica oblasti Nad jazerom

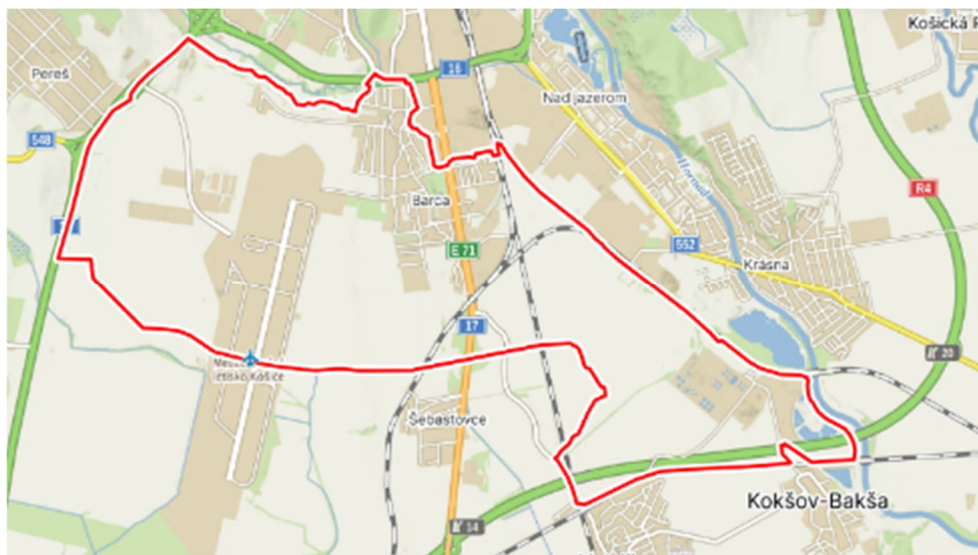
Barca – okres Košice (lokalita K3, rozvodňa, OHTL, HWP)

Barca je etablovaná mestská časť Košíc. V tejto časti sa nachádzajú rezidenčné, komerčné a priemyselné aktivity. Existujúce lokality K1, K2 a plánovaná lokalita K3 sa nachádzajú výlučne v Barci. Počet obyvateľov pri poslednom sčítaní ľudu v roku 2021 bol 3 692. Vďaka urbanizovanému charakteru a prepojeniu s širším mestom je táto časť menej závislá od poľnohospodárstva a viac integrovaná do služieb a priemyselného hospodárstva Košíc.

V stredoveku sa v obci nachádzal malý hrad miestnych šľachticov, ktorý bol neskôr zbúraný a nahradený kaštieľom šľachtickej rodiny Bárčayovcov. V Barci sa nachádza niekoľko ďalších

bývalých kaštieľov, vrátane kaštieľa rodiny Zichyovcov a kaštieľa rodiny Berzevicziovcov. Hlavnými kostolmi obce sú rímskokatolícky kostol sv. Petra a Pavla a miestny reformovaný kostol. Na katastrálnom území Barce sa nachádza aj medzinárodné letisko Košice, ktoré je druhé najväčšie na Slovensku. Obavy komunity sa pravdepodobne budú týkať rušenia počas výstavby, obmedzenia prístupu a potenciálnych bezpečnostných rizík spojených s OHTL a začiatkom trasy HWP opúšťajúcej areál KOSIT.

Obrázok 2-9 - hranica územia Barcy

Do mestskej časti Barca patrí aj útulok pre bezdomovcov Oáza. Je znázornený na **obrázku 2-10** nižšie:

Obrázok 2-10 - útulok pre bezdomovcov Oáza (zakrúžkovaný modrou farbou), hraničiaci s areálom KOSIT WtE a severným okrajom mestskej časti Barca (červená čiara)

2.5.5 K3 SOCIÁLNE RECEPTORY

Hlavný areál K3 a súvisiace zariadenia sa nachádzajú v blízkosti kľúčových sociálnych zariadení, ako je znázornené na **obrázku 2-11** nižšie. Patrí sem útulok pre bezdomovcov Oáza a škôlka Záhrada Bernátovce, ktoré sú na **obrázku 2-11** vyznačené bielou farbou:

Obrázok 2 -11 - Existujúci areál spoločnosti KOSIT (označený zelenou farbou) pozostávajúci z areálu K1/K2 (modrá plocha) a projektu K3 (červená plocha); trasy OHTL (červená čiara) a HWP (modrá čiara)

Ako je uvedené v popise projektu (**časť 1**), lokalita K3 sa nachádza v areáli existujúceho areálu spoločnosti KOSIT (na obrázku vyššie označeného zelenou farbou) juhovýchodne od mesta Košice, v katastri okresu Košice-Barca (tiež známom ako okres Košice IV). Lokalita K3 bezprostredne susedí s lokalitou K1/K2 na juhu, v oblasti určenej pre priemysel podľa územného plánu Košíc. Existujúce zariadenie na výrobu bioplynu spoločnosti KOSIT sa tiež nachádza bezprostredne severozápadne od lokality K3. Rozvodňa bude umiestnená juhozápadne od existujúcej lokality na pozemku, ktorý sa v súčasnosti využíva na poľnohospodárske účely. Pozemok pre túto rozvodňu zakúpila spoločnosť VSD a.s. na základe dohody medzi ochotným kupujúcim a predávajúcim.

Najbližšie sociálne receptory v susedstve lokalít K1/K2/K3 a rozvodne sú nasledovné (ako je znázornené na **obrázku 2-11** vyššie):

- Čistiareň odpadových vôd – bezprostredne severozápadne: Prevádzkovaná spoločnosťou Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. (Východoslovenská vodárenská spoločnosť), ide o primárnu čistiareň odpadových vôd (ČOV) v Košiciach.

- Opustená budova – bezprostredne severovýchodne: Nepoužívaná stredne veľká budova v zlom stave, ktorá sa nachádza vedľa lokality.
 - Zariadenie pre ľudí bez domova “Oáza” – 50 m na sever: Útulok poskytujúci podporu dlhodobo znevýhodneným ľuďom, ktorí „sa ocitli na okraji spoločnosti bez pomoci a sú ohrození chudobou a najmä sociálnym vylúčením“. Cieľom tohto zariadenia je poskytovať dočasné ubytovanie a znižovať počet ľudí v materiálnej a sociálnej núdzi prostredníctvom poskytovania sociálnych služieb a odbornej pomoci. Zariadenie spravuje miestny pastor a ročne poskytuje ubytovanie približne 250 ľuďom. Údaje o obsadenosti útulku „Oáza“ nie sú verejne dostupné (napr. celková kapacita areálu ani žiadne potenciálne navrhované zvýšenia). Ubytovávajú aj rodiny s malými deťmi a plánujú zvýšiť počet klientov a miest pre rodiny. Obyvatelia sú povzbudzovaní, aby si „zarábali na živobytie“ pestovaním zeleniny a chovom hospodárskych zvierat, zariadenie je však napriek tomu závislé od finančných príspevkov a pomoci. Toto zariadenie bolo postavené v tejto priemyselnej zóne, keď už bola lokalita K1/2 v prevádzke a bola určená ako priemyselná zóna. Na základe dostupných satelitných snímok je v útulku približne 19 trvalých obytných budov. Pre existujúce spaľovacie linky K1/K2 nie je stanovená žiadna určená sanitárna/hygienická ochranná zóna s pevným polomerom a na Slovensku neexistujú žiadne zákonné minimálne vzdialenosti pre obydliá stanovené pre zariadenia na energetické zhodnocovanie odpadov. Namiesto toho sa regulačný rámec opiera o podmienky povolenia a dodržiavanie limitov kvality ovzdušia/hluku v najbližších citlivých receptoroch, v súlade so smernicou EÚ o priemyselných emisiách a závermi BAT pre spaľovanie odpadu (2019). V praxi to znamená, že zariadenie musí preukázať súlad v najbližších obydliach, namiesto toho, aby spĺňalo univerzálne pravidlo vzdialenosti.
 - Podľa slovenského nariadenia Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky o požiadavkách na stacionárne zdroje znečistenia ovzdušia sú zásady umiestňovania zdrojov znečistenia ovzdušia, vrátane uplatňovania odporúčaných odstupových vzdialeností, stanovené v prílohe č. 10. Podľa tejto prílohy sa pri spaľovaní nebezpečného odpadu s kapacitou > 3 t/h (ako je to v prípade KOSIT) sa vyžaduje odstupová vzdialenosť 700 m. Útulok pre bezdomovcov Oaza vo vzdialenosti 200 m sa teda nachádza v rámci tejto odstupovej vzdialenosti.
 - Regionálny úrad verejného zdravia bol v rámci procesu EIA K3 plne konzultovaný, ale neboli vznesené žiadne pripomienky k vzdialenosti lokality K3 od útulku pre bezdomovcov Oaza. Počas procesu vydávania územného povolenia pre KOSIT bolo poskytnuté len jedno oficiálne stanovisko, v ktorom sa uznáva prítomnosť Zariadenia pre ľudí bez domova “Oáza”. V tomto stanovisku nie sú uvedené žiadne konkrétne pripomienky ani hodnotenie vplyvov na „oblasť Oáza“, len formálne vyhlásenie, že „návrh spĺňa požiadavky zákona“.
 - Na obrázku nižšie, prevzatom z HIA EIA K3, je znázornené, že modelovanie rozptylu a koncentrácie emisií znečisťujúcich látok boli vypočítané pre meracie miesto v útulku pre bezdomovcov Oaza. HIA dospela k záveru, že „ani maximálne krátkodobé koncentrácie znečisťujúcich látok, ktoré sa vyskytujú za nepriaznivých podmienok rozptylu, pri ktorých je vplyv daného zdroja na znečistenie ovzdušia najvyšší, nie sú z hľadiska účinkov významné“. Štúdia hluku a vibrácií ďalej zistila „uspokojivú akustickú situáciu“ v meracom bode Oáza a najnižšia prahová hodnota zápachu pre amoniak (0,027 mg/m³) je oveľa

vyššia ako maximálna krátkodobá koncentrácia amoniaku z činností v bezprostrednej blízkosti, a preto by ju obyvatelia nemali cítiť. Preto sa nepredpokladá, že útulok pre bezdomovcov Oáza bude ovplyvnený kvalitou ovzdušia, emisiami hluku a zápachom nad limitnými hodnotami EÚ.

Obrázok 2 -12 - Sedem vybraných referenčných bodov vybraných na meranie koncentrácií emisií a výpočty pre posúdenie modelovania rozptylu (merací bod Oáza je označený červeným kruhom)

- Zatiaľ neboli predložené žiadne plány na presťahovanie útulku z tejto oblasti. Je nepravdepodobné, že útulok bude presťahovaný pred výstavbou a prevádzkou K3.
- TOPlast – 100 m severovýchodne: Spoločnosť, ktorá spracováva recyklované plasty na plast „TOPeco“ na výrobu rôznych plastových výrobkov na predaj, napr. oplatenia, lavičiek, záhradného nábytku, kvetináčov, smetných košov, kompostérov, poklopov kanálov, altánkov, terasových dosiek a podláh.
- Záhrada Bernátovce – 40 m na východ: Okrasná škôlka prevádzkovaná Správou mestskej zelene mesta Košice. Toto oddelenie spravuje a udržiava zeleň v siedmich mestských častiach Košíc s rozpočtom prideleným mestským zastupiteľstvom Košíc. V areáli Záhrada Bernátovce pestujú a predávajú listnaté a ihličnaté okrasné stromy. V tejto sekcii pracuje 14 zamestnancov. V areáli sa nachádza aj kompostáreň, ktorú prevádzkujú štyria zamestnanci a kde spracovávajú biologický odpad vyprodukovaný v meste. Hlavnými činnosťami kompostárne sú recyklácia, spracovanie odpadu (t. j. drvenie) a skladovanie odpadu.

Tri najbližšie obytné oblasti k hlavnému areálu KOSIT (vrátane K3 a novej rozvodne) sú nasledujúce:

- Severná hranica obytnej oblasti Kokšov-Bakša – 620 m.
- Severovýchodná hranica obytnej oblasti Valaliky – 710 m.
- Juhovýchodná hranica obytnej oblasti Krásna – 660 m.

Hodnotenie vplyvu na zdravie (HIA) v EIA uvádza aj nasledujúce vzdialenosti. Tieto vzdialenosti sú o niečo väčšie ako uvedené vyššie, pretože HIA merala vzdialenosti od komína, nie od hranice areálu:

Tabuľka3 – Vzdialenosti od hlavného areálu K3 k okolitým osadám (zdroj: HIA)

Obec	Vzdialenosť
Kokšov-Bakša (okres Košice-okolie)	800 m
Košice -Krásna (okres Košice IV)	900 m
Valaliky (okres Košice-okolie)	1 100 m
Košice-Barca	3 300 m
Zaraidenie Oáza – zachované ako administratívna budova	V okruhu 200 m od päťposchodového komína

2.5.6 OHTL A ROZVODŇA SOCIÁLNE RECEPTORY

Trasa OHTL bude umiestnená v okrese Košice IV, v katastrálnych územiach Šebastovce a Barca. Trasa vedie od pozemku rozvodne susediacej s ČOV priamo k bodu pripojenia na existujúce vysokonapäťové vedenie. Pozemky, na ktorých bude navrhovaná činnosť realizovaná, sú v súčasnosti evidované ako orná pôda, zastavané plochy a dvory a malá časť ako vodná plocha. Oblasť je v súčasnosti využívaná prevažne na poľnohospodársku výrobu.

Celkovo je OHTL ovplyvnených 28 pozemkov a zmluvy o vecnom bremene boli dobrovoľne uzatvorené s 34 vlastníkmi a užívateľmi. **Obrázok 2-13** nižšie poskytuje fotografiu z EIA OHTL, kde sa navrhované OHTL pripojí k existujúcemu vedeniu:

Obrázok 2-13 – Umiestnenie pripojenia navrhovaného OHTL k existujúcej 110 kV vysokonapäťovej linke

Päť pozemkov s šiestimi vlastníkmi bolo tiež dobrovoľne zakúpených pre rozvodňu. V blízkosti trasy OHTL a rozvodne neboli identifikované žiadne citlivé receptory. Poznámka: Všetky vplyvy na krajinu a vizuálne vplyvy OHTL boli posúdené v časti 3 tohto dokumentu. Ďalej, ak dôjde k narušeniu akýchkoľvek obrábaných plôch, spoločnosť KOSIT zabezpečí, aby poľnohospodári mohli zozbierať všetky plodiny. WSP poznamenáva, že EIA zahŕňa opatrenie „stavebné práce, ktoré sa majú vykonať s ohľadom na zber poľnohospodárskych plodín“.

2.5.7 SOCIÁLNI RECEPTORI HWP

Spoločnosť KOSIT v súčasnosti rokuje a podpisuje zmluvy o vecnom bremene s vlastníkmi pozemkov pozdĺž trasy navrhovaného HWP. K 1. septembru 2025 je trasa HWP definovaná v územnom pláne mesta Košice ako projekt verejnej služby.

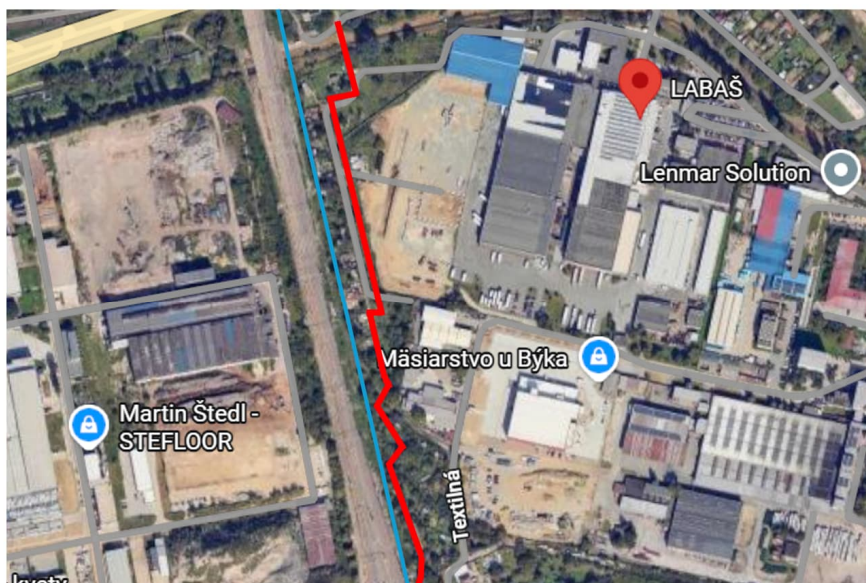
Zmluvy o vecnom bremene sú potrebné na 95 pozemkoch – 58 pozemkoch v katastrálnom území Barca (zaradených do kategórie „pozemky mimo zastavaného územia“) a 37 v katastrálnom území Jazero (zaradených do kategórie „zastavané územie“ v rámci mesta Košice). Tieto pozemky má približne 446 rôznych vlastníkov, z ktorých mnohí vlastní viacero pozemkov. Na jeden pozemok pripadá v priemere 4,8 vlastníka. HWP má vplyv na celkovo 310 rôznych vlastníkov. Väčšina vlastníkov sú fyzické osoby, niektoré pozemky sú však vo vlastníctve alebo spoluvlastníctve ústrednej vlády Slovenskej republiky (celkovo 13 individuálnych vlastníctiev) a spoločností (celkovo 41 individuálnych vlastníctiev).

Súčasný trasovanie HWP zohľadňuje existujúcu železničnú trať, inžinierske siete a neformálne osady nachádzajúce sa pozdĺž trasovania HWP, najmä na katastrálnom území Jazero. Úplné trasovanie HWP je uvedené v prílohe II a prílohe III.

Celkovo bol pri projekte HWP uplatnený princíp predchádzania a minimalizácie vplyvu presídlenia. Trasa bola upravená a prepracovaná s cieľom predísť akýmkoľvek predpokladaným fyzickým alebo ekonomickým vplyvom. Hoci spoločnosť KOSIT má právo požadovať od vlastníkov pozemkov zmluvy o vecnom bremene, toto právo nebolo uplatnené a nedošlo k žiadnemu vyvlastneniu. K dnešnému dňu boli uzatvorené zmluvy o vecnom bremene na základe dobrovoľnosti, pričom niektoré rokovania stále prebiehajú. ESR5 sa preto v súčasnosti neuplatňuje.

Napríklad **obrázok 2-14** poskytuje príklad, kde bol projekt HWP preložený, aby sa zabránilo neformálnym osadám medzi priemyselnou oblasťou a železničnou traťou, ako je znázornené medzi červenou a modrou čiarou. Tieto neformálne osady vytvorili Rómovia, aby si zabezpečili neformálne bývanie. Ide o bežnú prax Rómov na Slovensku, ktorí čelia výraznej marginalizácii (pozri **časť 2.4.3**).

Obrázok 2 –14 – Preloženie HWP (červená farba) vs. pôvodné trasovanie (modrá farba)

Potenciálny vplyv HWP spočíval v tom, že mohol dočasne ovplyvniť záhradné plochy týchto neformálnych obydľí, čo by spôsobilo stratu príjmov a malo vplyv na dostupnosť potravín v domácnostiach. Keďže však nové trasovanie (v červenej hore) obchádza tieto osady tým, že tesne hraničia s priemyselnou zónou, HWP nespôsobí žiadne sociálne vplyvy.

Obrázok 2-15 nižšie tiež ukazuje, ako bude HWP kopírovať železničné trate a vyhýbať sa aktívne využívaným poľnohospodárskym pozemkom:

Obrázok 2 -15 - Navrhované trasovanie horúcovodu (HWP) susediace s železničnou traťou južne od Košíc, hraničiace s poľnohospodárskou pôdou (HWP prechádza pod železničnou traťou)

Trasa bola upravená tak, aby čo najviac kopírovala existujúce inžinierske siete, potrubia diaľkového vykurovania alebo nevyužité pohraničné oblasti, ktoré sú prevažne rovnobežné so železničnou traťou vedúcou do Košíc. Poľnohospodári využívajúci tieto pozemky nebudú projektom HWP nijako ovplyvnení, pretože budú môcť zozbierať všetky plodiny pred začatím výstavby projektu a po podzemnej inštalácii HWP budú môcť pokračovať v poľnohospodárskej činnosti.

2.5.8 DETSKÁ A NÚTENÁ PRÁCA

Skupina KOSIT v súčasnosti zamestnáva približne 1 300 zamestnancov, z toho približne 1 144 mužov a 156 žien. Takmer všetci zamestnanci majú zmluvy na plný úväzok. Ženské zamestnankyne sú sústredené predovšetkým v kancelárskych pozíciách, zatiaľ čo prevádzkové funkcie (napr. čistenie ulíc, prevádzka areálu) zostávajú doménou mužov.

Spoločnosť KOSIT má formálnu politiku týkajúcu sa detskej a nútej práce, ktorá je v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a medzinárodnými normami a výslovne zakazuje zamestnávanie osôb mladších ako 18 rokov a všetky formy nútej práce. Táto politika sa vzťahuje aj na dodávateľov a subdodávateľov, od ktorých sa očakáva, že prijímú rovnocenné ochranné opatrenia.

2.5.9 MECHANIZMUS PODÁVANIA SŤAŽNOSTÍ ZAMESTNANCOV

Spoločnosť KOSIT má k dispozícii niekoľko kanálov na podávanie sťažností zamestnancov. Tieto kanály sú zahrnuté v kódexe správania, mechanizme podávania sťažností, mechanizme podávania sťažností na antisociálne správanie (s ochranou oznamovateľov) a mechanizme podávania sťažností v rámci kolektívnej zmluvy. Dodávatelia ešte neboli zapojení do projektu, preto budú ich mechanizmy podávania sťažností preskúmané v rámci obstarávacích postupov spoločnosti a počas zapájania dodávateľov.

2.5.10 DODÁVATEĽSKÝ REŤAZEC

Spoločnosť KOSIT zaviedla Etický kódex dodávateľov a zákazníkov, ktorý stanovuje minimálne požiadavky na nediskrimináciu, zákaz nútej a detskej práce, rešpektovanie slobody zhromažďovania a zabezpečenie bezpečných a zdravých pracovných podmienok. Dodržiavanie týchto požiadaviek sa očakáva na všetkých úrovniach dodávateľského reťazca, pričom sú k dispozícii mechanizmy na hlásenie porušení. Ďalšie hodnotenia a zlepšenia riadenia dodávateľského reťazca spoločnosti KOSIT sú zahrnuté v ESAP, vrátane požiadaviek na monitorovanie dodržiavania Etického kódexu zákazníkov zo strany dodávateľov.

2.5.11 RODOVÁ ROVNOSŤ

V rámci činností spoločnosti KOSIT ani v oblasti projektu neboli hlásené žiadne prípady rodovo podmieneného násillia a obťažovania (GBVH) voči členom komunity alebo voči zamestnancom spoločnosti KOSIT. Zamestnanci sú školení v súlade s kódexom správania, ktorý kladie dôraz na primerané správanie na pracovisku, najmä vzhľadom na blízkosť pouličných čističov k miestnym obyvateľom. Okrem toho interné pracovné postupy obsahujú ustanovenia o rovnosti príležitostí a nediskriminácii.

2.5.12 ZDRAVIE A BEZPEČNOSŤ KOMUNITY

V oblasti projektu neboli zistené žiadne významné riziká pre verejné zdravie. HIA hodnotí potenciálne riziká pre zdravie komunity, ktoré by mohli vzniknúť v dôsledku emisií zo zariadenia na spaľovanie odpadu, ale je potrebné poznamenať, že na primerané riadenie a kontrolu expozície by sa použili najlepšie dostupné techniky (BAT). Ďalšie zdroje potenciálneho vplyvu zahŕňajú zápach z

nakladania s odpadom, hluk z prevádzkových zariadení a dopravy a nakladanie s nebezpečnými zvyškami, ako je popolček. Vzorky pôdy a podzemnej vody analyzované pre HIA nepreukázali prekročenie indikatívnych kritérií. Širšie činnosti spoločnosti KOSIT v oblasti nakladania s odpadom, vrátane kampaní na zber nebezpečného odpadu, pomáhajú znižovať vystavenie verejnosti škodlivým látkam a ako také znižujú riziko pre zdravie a bezpečnosť komunity.

2.5.13 INFRAŠTRUKTÚRA KOMUNITY

Projektová oblasť sa nachádza na južnom okraji Košíc, konkrétne v mestských častiach Šebastovce a Barca, ktoré majú poloselske charakter s nízkou hustotou zástavby a rodinnými domami. Obidve oblasti majú historické korene siahajúce až do 13. storočia, hoci dnes sú primárne rezidenčné s obmedzenými priemyselnými alebo službovými zariadeniami. Bezprostredné okolie sa vyznačuje poľnohospodárskou pôdou, menej významnými cestnými spojeniami a prítomnosťou inžinierskych sietí, ako sú nadzemné elektrické vedenia, vodovody, kanalizácia a plynovod DN 300. Kľúčové charakteristiky komunity zahŕňajú blízkosť medzinárodného letiska Košice (2 km na západ) a križovatku hlavnej cesty a železničnej trate cez dotknutú oblasť, ktoré zabezpečujú regionálne spojenie.

2.5.14 ZRANITEĽNÉ SKUPINY

Demografické trendy v Košiciach ukazujú postupný pokles počtu obyvateľov spôsobený nízkou pôrodnosťou, starnutím obyvateľstva a odchodom obyvateľov, najmä v okresoch Košice III a IV. Táto dynamika prispieva k vyššiemu podielu starších obyvateľov, ktorí môžu byť citlivejší na potenciálne narušenia komunálnej infraštruktúry, emisie do ovzdušia a služby počas výstavby projektu. Vedľa trasy HWP sa nachádzajú rómske osady. Hoci nie sú priamo ovplyvnené, tieto komunity môžu byť ovplyvnené dočasnými stavebnými činnosťami a nepríjemnosťami. Okrem toho prítomnosť útulku pre bezdomovcov Oáza v blízkosti staveniska poukazuje na potrebu zohľadniť bezdomovcov ako zraniteľnú skupinu.

2.5.15 MECHANIZMUS PODÁVANIA SŤAŽNOSTÍ VEREJNOSTI

Spoločnosť KOSIT prevádzkuje mechanizmus podávania sťažností komunity, ktorý je dostupný prostredníctvom jej webovej stránky a zahŕňa kontaktný formulár, špeciálne e-mailové adresy a telefónne čísla pre obyvateľov a podniky. Existuje viacero kanálov na podávanie sťažností. Ďalšie vylepšenie mechanizmu podávania sťažností sa dosiahne zosúladením s opatreniami stanovenými v SEP, ktoré konsolidujú existujúce kanály a zlepšia dostupnosť a prehľadnosť.

2.6 POSÚDENIE VPLYVOV A OPATRENIA NA ZMIERNENIE VPLYVOV

Toto SIA bolo vypracované na základe dokumentárneho preskúmania dostupnej dokumentácie, vrátane OHTL EIA, HIA, návrhu SEP a demografických údajov obce. Nebolo vykonané žiadne primárne prieskum ani konzultácie a zistenia sa opierajú o sekundárne údaje, doteraz zaznamenané sťažnosti a mapovanie zainteresovaných strán. Hodnotenie sa riadi metodikou identifikácie receptorov, hodnotenia veľkosti a citlivosti, hodnotenia významu a načrtnutia opatrení na zmiernenie a zapojenie v súlade s EBRD PR.

2.6.1 FÁZA VÝSTAVBY – SOCIÁLNE VPLYVY

Tabuľka2 –4 – Sociálne vplyvy fázy výstavby

Prioritné oblasti sociálneho rizika	Rámec	Riziko	Medzera
Prílev pracovnej sily	Vrchol ~337 pracovníkov, prevažne mužov, ubytovaných lokálne (bez táborov).	Riziká: zaťaženie miestnych služieb, riziká rodovo podmieneného násillia a obťažovania (<i>GBVH - Gender-Based Violence and Harassment</i>), napätie v komunite v menších dedinách.	Medzery: neexistuje žiadny plán riadenia prílevu pracovníkov ani plán riadenia pracovnej sily.
Pracovná sila a dodávateľský reťazec	Nebola zistená žiadna detská/nútená práca.	Riziká: využívanie detskej/nútenej práce zo strany dodávateľov a subdodávateľov	Medzery: Potreba vykonať mapovanie dodávateľského reťazca projektu s cieľom identifikovať a posúdiť riziko detskej a nútenej práce v dodávateľskom reťazci projektu
Zdravie a bezpečnosť komunity	Dopravná a cestná bezpečnosť v súvislosti s ťažkými vozidlami a strojmi. Manipulácia/skladovanie nebezpečných materiálov.	Hluk, vibrácie, prach: obťažovanie susedov; vyššia citlivosť starších ľudí a nízkopríjmových skupín.	HIA preskúmala expozície počas výstavby a prevádzky (chemikálie, hluk a vibrácie, stres, kvalita ovzdušia, zápach), ale úplne neidentifikovala zraniteľné skupiny.

Nadobúdanie pozemkov

Pre hlavný pozemok K3, ktorý je výlučne vo vlastníctve spoločnosti KOSIT, nie je potrebné žiadne nedobrovoľné vyvlastnenie. V prípade OHTL, rozvodne a HWP bol pozemok získaný alebo sa o ňom rokuje na dobrovoľnej báze. Trasy OHTL a HWP zahŕňajú zmluvy o vecnom bremene na pozemkoch vo vlastníctve štátu, obcí, súkromných osôb a cirkvi. Spoločnosť KOSIT potvrdila, že prístup k všetkým pozemkom bude zabezpečený prostredníctvom dobrovoľných dohôd. V budúcnosti by mohlo dôjsť aj k vyvlastneniu, ak sa nedosiahne dohoda o vecných bremenách, a v tejto fáze nie je možné vylúčiť, že k nemu nedôjde, hoci sa to považuje za nepravdepodobné. Niektoré poľnohospodárske pozemky môžu byť dočasne ovplyvnené stavebnými činnosťami, hoci to bolo čo najviac minimalizované citlivým návrhom trasy a bude minimalizované výstavbou po obdobiach zberu úrody. Poľnohospodári budú môcť zozbierať svoju úrodu pred začatím prác, alebo sa dohodnú vhodné kompenzačné opatrenia v závislosti od vplyvov v danom čase a situácie v súvislosti s aktívnymi nájmami, zberom úrody atď.

Nad trasou HWP a pod OHTL budú platné obmedzenia týkajúce sa pozemkov. Nebude povolená žiadna výstavba (v súčasnosti sa žiadna neplánuje), pestovanie však bude naďalej povolené.

Výstavba závodu K3 – obťažovanie miestnych susedov (vrátane útulku pre bezdomovcov)

Výstavba zariadenia K3 bude mať za následok krátkodobé obťažovanie susedných komunit, vrátane prachu, hluku a zvýšenej dopravy. Citlivosť je vysoká kvôli prítomnosti citlivých receptorov, ako je neďaleký útulok pre bezdomovcov a domácnosti s nízkymi príjmami. Rozsah je lokalizovaný a dočasný, ale reverzibilný.

Zmierňujúce opatrenia: Implementácia opatrení EIA (potlačenie prachu, zákaz nočných prác, údržba zariadení, riadenie dopravy) a proaktívna spolupráca s dotknutými susedmi, najmä s útulkom pre bezdomovcov. Neodmysliteľná je prispôbená komunikácia a podpora pri riešení sťažností.

Zostávajúci význam: znížený na nízky vďaka účinným opatreniam.

Potrubie horúcovodu (HWP) – neformálne osady/sídla

Výstavba potrubia HWP nebude mať vplyv na neformálne osady nachádzajúce sa pozdĺž úsekov navrhovanej trasy, pretože trasovanie bolo upravené tak, aby sa zabránilo týmto vplyvom tam, kde sú známe. Tieto skupiny – vzhľadom na svoju neformálnosť a obmedzenú právnu ochranu – môžu byť vystavené rizikám, ako je vysídlenie, narušenie živobytia a bezpečnostné problémy. Diskusie o dohode o vecnom bremene prebiehajú a môže dôjsť k opätovnej úprave trasovania, neformálne osady však budú úplne vyhnuté. Rozsah sa považuje za stredný vzhľadom na potenciálny vplyv na živobytie.

Zmierňujúce opatrenia: Spoločnosť KOSIT sa zaviazala úplne vyhnúť sa neformálnym osadám a bude v tom pokračovať, ak bude v budúcnosti potrebné opätovné upravenie trasy HWP.

Zostávajúci význam: Zanedbateľný, za predpokladu úspešnej implementácie akýchkoľvek ďalších úprav trasy s cieľom vyhnúť sa neformálnym osadám.

Užívatelia poľnohospodárskej pôdy (HWP, OHTL a rozvodňa)

Stavebné práce môžu obmedziť prístup k poľnohospodárskej pôde, oneskoriť zber úrody alebo poškodiť plodiny, na ktoré sa nevzťahujú národné zmluvy o vecnom bremene. Citlivosť je stredná, vzhľadom na závislosť nájomných poľnohospodárov a sezónnych užívateľov od príjmov z poľnohospodárstva. Rozsah je dočasný a reverzibilný, ale môže

Zmierňujúce opatrenia: Naplánovať práce tak, aby bolo možné zber úrody pred začatím výstavby.

Zostávajúci význam: Zanedbateľný, za predpokladu, že sa umožní zber úrody a nedôjde k oneskoreniu inštalácie HWP.

2.6.2 FÁZA PREVÁDZKY – SOCIÁLNE VPLYVY

Tabuľka 2 -5 – Sociálne vplyvy prevádzkovej fázy

Prioritné oblasti sociálneho rizika	Rámec	Riziko	Medzera
K3 Susediace komunity	Neprerušovaná prevádzka zariadenia K3.	Obťažovanie hlukom, kvalita ovzdušia, doprava; potenciálne neprimerané vplyvy na citlivé receptory v okolí (napr. útulky pre bezdomovcov, starší ľudia).	Chýba systematický rámec monitorovania prevádzkových obťažovaní spojených so sociálnymi receptormi; sťažnosti sa riešia fragmentárne.

Prioritné oblasti sociálneho rizika	Rámec	Riziko	Medzera
Vzdušné elektrické vedenie (OHTL) a rozvodňa	Dlhodobá prítomnosť veží a infraštruktúry rozvodne.	Vizuálne rušenie; bezpečnostné riziká počas údržby. Vystavenie EMF sa nepovažuje za riziko, keďže v bezprostrednej blízkosti sa nenachádzajú žiadne obytné budovy.	Neexistuje žiadny špeciálny informačný/osvetový program pre komunitu týkajúci sa bezpečnostných opatrení.
Horúcovod (HWP)	Trvalé vecné bremená obmedzujúce využívanie pozemkov.	Obmedzenia týkajúce sa poľnohospodárskej pôdy; zmluvy o vecnom bremene sú stále v štádiu rokovaní s možnosťou vyvlastnenia.	Dohody o vecnom bremene sú v štádiu rokovania a vyvlastnenie sa má vyhnúť.
Pracovná sila a sťažnosti	~25 nových kvalifikovaných/ polokvalifikovaných pracovných miest počas prevádzky.	Pozitívne pracovné príležitosti, ale riziko obmedzeného miestneho prínosu, ak nebude poskytnuté školenie. Fragmentované kanály pre sťažnosti pracovníkov.	Chýba jednotný mechanizmus/register sťažností; neexistujú ciele v oblasti miestneho nábora/rozvoja zručností.

Prevádzka ZEVO - K3

Prevádzka zariadenia K3 bude generovať dodatočné emisie, hluk, zápach a zvýšený dopravný ruch. HIA ukazuje, že tieto vplyvy nie sú významné a neprekročia limitné hodnoty. Citlivosť je zvýšená kvôli blízkym obyvateľom a zraniteľným skupinám, vrátane Zariadenia pre ľudí bez domova "Oáza". Rozsah je dlhodobý, ale lokalizovaný a zvládnuteľný.

Zmierňujúce opatrenia: Vynucovanie dodržiavania záväzkov vyplývajúcich z EIA (tlmenie hluku, riadenie dopravy, kontrola emisií) a pokračujúce zapájanie komunity prostredníctvom SEP. Zriadenie štruktúrovaného registra sťažností by zabezpečilo včasné riešenie sťažností.

Zostávajúci význam: Nízky s účinným monitorovaním a sledovaním sťažností.

OHTL a rozvodňa – komunita a používatelia poľnohospodárskej pôdy

Počas prevádzky patria medzi potenciálne vplyvy obmedzenia využívania pozemkov pod koridorom prenosu, bezpečnostné riziká vyplývajúce z údržbových činností a vizuálne vplyvy stožiarov a vedení. Poľnohospodári môžu čeliť trvalým obmedzeniam výstavby v zónach vecného bremena. Citlivosť je stredná, vzhľadom na ekonomickú závislosť od poľnohospodárskej pôdy. Rozsah je trvalý, ale obmedzený. Úvahy týkajúce sa elektromagnetického poľa (EMF) sú uvedené nižšie.

Zmierňujúce opatrenia: jasná komunikácia obmedzení vecného bremena; označenie a kampane na zvýšenie povedomia o bezpečnosti v postihnutých komunitách.

Zvyškový význam: nízky.

Potrubie HWP – poľnohospodárski užívatelia

V prevádzkovej fáze potrubie predstavuje obmedzenia využívania pozemkov pozdĺž práva prechodu. Na podzemnom potrubí nie je povolená žiadna výstavba. Rozsah je trvalý, ale obmedzený; citlivosť je vysoká pre zraniteľné skupiny, ale neočakáva sa, že budú ovplyvnené.

Zmierňujúce opatrenia: pokračujúce monitorovanie vplyvov prostredníctvom zapojenia SEP; zabezpečenie zachovania prístupu pre dotknutých užívateľov pozemkov.

Zvyškový význam: Nízky až stredný, v závislosti od primeranosti zapojenia a podpory.

Transverzálna (t. j. krížová) otázka – zdravie a bezpečnosť komunity

Prevádzka zariadení so sebou prináša neustále riziká súvisiace s bezpečnosťou dopravy, nakladaním s nebezpečnými látkami a elektromagnetickými poľami (OHTL). HIA (vykonaná v rámci EIA) dospela k záveru, že sa neočakávajú žiadne zdravotné riziká a úrovne EMF sú v súlade s medzinárodnými smernicami. Rozsah je nízky a reverzibilný, ale citlivosť zostáva stredná vzhľadom na obavy komunity.

Zmierňujúce opatrenia: prijatie plánu riadenia zdravia a bezpečnosti komunity, monitorovanie nakladania s nebezpečnými materiálmi, opatrenia v oblasti bezpečnosti cestnej premávky a pokračujúce zverejňovanie informácií o bezpečnostných normách EMF.

Zostávajúci význam: nízky.

2.6.3 OPATRENIA NA ZMIERNENIE SOCIÁLNYCH VPLYVOV

Toto posúdenie sociálnych vplyvov identifikovalo nasledujúce opatrenia na zmiernenie vplyvov, ktoré má KOSIT implementovať počas tohto projektu:

Fáza výstavby

- Závod K3 – miestni susedia
 - Implementácia opatrení EIA, vrátane: potlačenia prachu; zákazu nočných prác alebo v prípade potreby vopred oznámenia nočných prác; údržby zariadení s cieľom obmedziť rušenie; a riadenia dopravy s vhodným dopravným značením.
 - Proaktívne zapojenie dotknutých susedov (najmä Zariadenia pre ľudí bez domova "Oáza").
 - Implementovať SEP s prispôbenou komunikáciou a podporou pri riešení sťažností.
- Potrubie HWP – pokračovanie v predchádzaní vystavovaniu
 - Počas finalizácie rokovaní o dohode o zosúladení HWP a zariadení vecného bremena. naďalej zabezpečovať, aby osady neboli fyzicky ani ekonomicky ovplyvnené a aby nebolo potrebné uzatvárať dohody o zariadení vecného bremena.
 - Potvrdiť tieto záväzky prostredníctvom implementácie SEP.
 - Zabezpečiť včasné zverejňovanie informácií a prístup k podávaniu sťažností.
- 3. Užívatelia poľnohospodárskej pôdy (HWP, OHTL, rozvodňa)
 - Naplánovať práce tak, aby bolo možné pred výstavbou uskutočniť zber úrody.

Fáza prevádzky

- Prevádzka zariadenia K3

- Dodržiavajte záväzky týkajúce sa prevádzky EIA: znižovanie hluku, riadenie dopravy a kontrola emisií.
- Neustále zapájanie komunity prostredníctvom SEP.
- Zriadenie štruktúrovaného registra sťažností.
- OHTL a rozvodňa – používatelia poľnohospodárskej pôdy
 - Zabezpečte jasnú komunikáciu obmedzení vyplývajúcich z vecného bremena.
 - Inštalácia bezpečnostných značiek a osvetové kampane.
- Transverzálne otázky – zdravie a bezpečnosť komunity
 - Prijmite plán riadenia zdravia a bezpečnosti komunity.
 - Monitorujte manipuláciu s nebezpečnými materiálmi.
 - Zaviesť opatrenia na bezpečnosť cestnej premávky.
 - Pokračovať vo zverejňovaní bezpečnostných noriem.
 - Zaviesť kontrolu emisií.
 - Neustále zapájanie komunity prostredníctvom SEP.
 - Zriadiť štruktúrovaný register sťažností.

Vyššie uvedené zmierňujúce opatrenia budú zahrnuté do ESAP projektu a príslušných plánov riadenia s cieľom zabezpečiť ich riadne zavedenie a pridelenie zodpovednosti.

3 KRAJINA A VIZUÁLNE SKRÍNINGY

3.1 ZISTENIA EIA

Lokalita K3 bude umiestnená na existujúcej lokalite KOSIT, vedľa lokalít K1 a K2. V EIA pre lokalitu K3 sa uvádza, že zmena navrhovanej činnosti ovplyvní iba existujúcu prevádzkovú oblasť navrhovateľa „výstavbou budov priemyselného a skladového charakteru“.

EIA OHTL uvádza, že trasa vedie po rovnom teréne a dominantnými prvkami okolitej krajiny sú kostol v Šebastovciach, „lineárna zeleň“ a panoráma mesta Košice na severe. EIA ďalej uvádza, že OHTL „nebude predstavovať významné prvky, ktoré by ovplyvnili charakter krajiny. Celkovo považujeme vplyv navrhovanej činnosti na krajinu a krajinnú štruktúru za negatívny a zanedbateľný.“

Vzhľadom na výšku nového komína (68 m), OHTL, výstavbu rozvodne na poľnohospodárskej pôde a rovinatý terén v okolí týchto lokalít je nižšie uvedená ďalšia analýza týkajúca sa vplyvov na krajinu a vizuálnych vplyvov. Táto analýza bola poskytnutá s cieľom ďalej posúdiť, aké významné vizuálne vplyvy bude mať lokalita K3 (predovšetkým komín) a OHTL. Treba poznamenať, že nový komín bude nižší ako existujúci komín, ktorý má výšku 105 m.

Keďže nadzemné HWP bude kopírovať existujúce trasy inžinierskych sietí v prevažne priemyselných oblastiach, z veľkej časti kopírujúc železničnú trať smerujúcu na sever do Košíc, a keďže nejde o podstatnú stavbu, ktorá by ovplyvnila charakter krajiny, nebolo ďalej posudzované. Upozorňujeme, že existujúce potrubie dodávajúce teplú vodu z lokality K1/K2 a existujúce pripojenie na sieť diaľkového vykurovania nemožno použiť, pretože nemajú dostatočnú kapacitu pre novú lokalitu K3.

3.2 K3 A ROZVODŇA

Obec Kokšov-Bakša, Valaliky a obec Krásna v rámci mesta Košice sú tri najbližšie dielné objekty k súčasnemu zariadeniu KOSIT ZEVO, ktoré bude zahŕňať lokalitu K3 a susednú rozvodňu. Názory obyvateľov oblastí týchto sídiel, ktoré sú najbližšie k lokalite K3, sú uvedené nižšie, ako aj názory obyvateľov iných kľúčových oblastí identifikovaných v okolí oblasti vplyvu projektu.

Kokšov-Bakša

Ako je uvedené v popise projektu, Kokšov-Bakša sa nachádza južne od lokality ZEVO K3. Severná časť Kokšova-Bakše je najbližšie k lokalite K3. Obytné domy v strede sídla sú vizuálne oddelené od lokality stromami, diaľnicou vo výstavbe a ďalšími obytnými domami. Je to znázornené na **obrázku 3-1** nižšie z cesty Záhrada Bernátovce, kde je existujúci komín označený červeným kruhom:

Obrázok 3 -1 - Pohľad na lokalitu K3 zo severnej hranice Kokšova-Bakša, zo Záhrady Bernátovce, smerom na sever (0,6 km od komína)

Výstavba novej diaľnice bude dominovať vizuálnemu vzhľadu severnej časti obce, zatiaľ čo nový komín K3 susediaci s existujúcim komínom nebude v tejto oblasti taký výrazný.

Komín K3 bude lepšie viditeľný z pozemkov na východnej a západnej hranici Kokšova-Bakše. Tieto sú znázornené na **obrázkoch 3-2 a 3-3** nižšie, existujúci komín je označený červeným kruhom:

Obrázok 3 -2 - Pohľad na existujúci komín ZEVO zo západu Kokšova-Bakše, smerom na sever (0,95 km od komína)

Obrázok 3-3 - Pohľad na existujúci komín ZEVO z východu Kokšov-Bakše, smerom na severozápad (1,15 km od komína)

Z týchto vyhlídkových bodov bude komín K3 viditeľný z malého počtu domov. Výhľad na komín z domov je však často blokovaný stromami. Obyvatelia týchto sídiel sú zvyknutí na to, že komín je súčasťou charakteru krajiny, pričom niektorí z nich sú zamestnaní spoločnosťou KOSIT v areáli.

Pokiaľ ide o ďalšie citlivé receptory v obci, ktoré môžu byť ovplyvnené vizuálnym vplyvom, cintorín Kokšov-Bakša sa nachádza na severe osady, komín však nie je z cintorína viditeľný kvôli okolitým stromom a diaľnici R2, ktorá sa stavia bezprostredne na severe.

Celkovo sa vizuálny vplyv nového komína v Kokšov-Bakša považuje za zanedbateľný. Nové zariadenie K3 nebude mať vizuálny vplyv na citlivé receptory, ako sú obytné domy alebo cintoríny, a umiestnenie komína vedľa existujúceho zariadenia zabráni akémukoľvek novému vplyvu na krajinu. Okrem toho sa zariadenie nachádza v oblasti s významnou existujúcou infraštruktúrou, ktorá ovplyvňuje miestnu krajinu, ako je nová diaľnica R2, existujúce vysokonapäťové vedenia a železnica.

Valaliky

Ako je uvedené v popise projektu, Valaliky sa nachádzajú juhozápadne od lokality K3. Sever/severovýchod Valalík je najbližšie k lokalite K3, pričom najbližšia obytná oblasť sa nachádza 710 m od lokality K3. Obytné domy v strede osady nemajú jasný výhľad na lokalitu kvôli násypu susednej železnice a iným obytným domom. Lokalita je však viditeľná na východnej hranici obce, pričom existujúci komín je označený červeným kruhom:

Obrázok 3 -4 - Pohľad zo severovýchodnej časti obce Valaliky na Podlesnú, smerom na sever k existujúcemu zariadeniu ZEVO (1,35 km od lokality)

Ako je znázornené na **obrázku 3-4** vyššie, existujúce zariadenie WtE je viditeľné predovšetkým pre obyvateľov severovýchodnej časti obce Valaliky. Táto oblasť je vzdialená 1,2 km od navrhovaného komína K3, ktorý bude umiestnený vedľa existujúceho komína K1/2 (označeného červeným kruhom). Existujúce zariadenie je viditeľné, je však čiastočne zakryté železničným násypom na severe a jeho nadzemnými káblami.

Lokalita K3 bude viditeľná aj z neoznačenej cesty vedúcej zo severovýchodu Valalikov pozdĺž severnej časti osady, ktorá vedie k lokalite K3. Pozdĺž tejto cesty, ktorú využívajú predovšetkým nákladné vozidlá spoločnosti KOSIT na prístup k lokalite, sa nenachádzajú žiadne osady.

Obrázok 3-5 - Pohľad zo severozápadu Valaliky, z neoznačenej cesty vedúcej na východ k lokalite K3, ktorú využívajú predovšetkým vozidlá spoločnosti KOSIT (2,15 km od komína).

Celkovo bude v lokalite Valaliky zaznamenaný zanedbateľný vplyv na krajinu a vizuálny vplyv. Nové miesto K3 nebude mať vizuálny vplyv na výhľad citlivých receptorov a umiestnenie komína vedľa existujúceho miesta zabráni akýmkoľvek novým vplyvom na krajinu. Miesto sa navyše nachádza v

oblasti s významným množstvom existujúcej infraštruktúry, ktorá ovplyvňuje miestnu krajinu, ako je nová diaľnica R2 (viditeľná na **obrázku 3-5** vyššie), existujúce OHTL a železnica.

Krásna

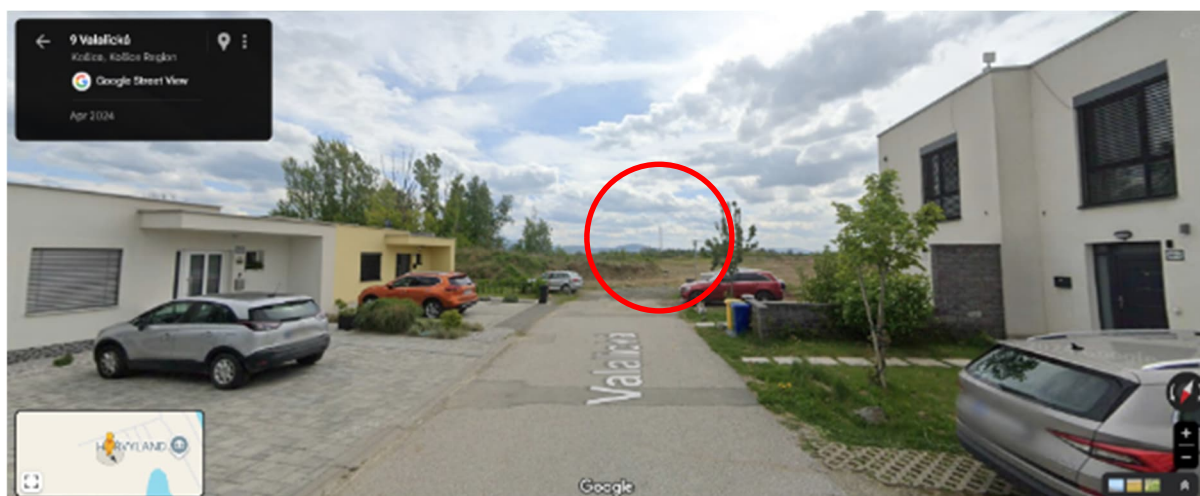
Krásna sa nachádza na východ od lokality K3 a je sídlom v rámci mestských hraníc Košíc. Okres bezprostredne susedí s existujúcimi lokalitami K1 a K2 na severovýchode. Bývanie na západnej hranici Krásnej je najbližšie k lokalite K3. Väčšina domov v osade je vizuálne oddelená od lokality lesnatými oblasťami medzi Krásnou a lokalitou. Tento les obklopuje neďaleké jazero Štrkovisko a rieku Hornád, ktoré tiež chránia miestne chodníky pozdĺž týchto vodných plôch pred výhľadom na komín ZEVO.

Existujúca skládka je však viditeľná na západnej hranici osád. Dva príklady sú uvedené na **obrázkoch 3-6** a **3-7** nižšie, kde je existujúca skládka označená červeným kruhom:

Obrázok 3 -6 - Pohľad na západ z ul.Alexandra Dubčeka na južnej hranici Krásnej (0,95 km od komína).

Obrázok 3 -7 - Novopostavené nehnuteľnosti na Valalickej ulici smerujúce na komín na juhu (1,3 km od komína).

Kaštieľ Krásna sa tiež nachádza v obci Krásna, 1,6 km od navrhovaného miesta K3, a predstavuje citlivý receptor. Kaštieľ je rokokový zámok z roku 1773 s klasicistickou arkádou z 19. storočia, klasicistickým zámkom z 19. storočia a barokovo-klasicistickým zámkom z roku 1780. Zámok v Krásnej sa v súčasnosti využíva na organizovanie kultúrnych a spoločenských podujatí pre dané cieľové skupiny, výstavy umeleckých diel, remeselných výrobkov, historických artefaktov a na organizovanie spoločenských a charitatívnych podujatí. Zámok sa nachádza v centre obce Krásna a výhľad na túto chránenú lokalitu nebude ovplyvnený lokalitou K3.

Celkovo budú v Krásnej zaznamenané zanedbateľné vplyvy na krajinu a vizuálne vplyvy. Nová lokalita K3 nebude mať vizuálny vplyv na výhľad citlivých receptorov a/alebo obydľí a umiestnenie komína vedľa existujúcej lokality zabráni akýmkoľvek novým vplyvom na krajinu. Lesný porast tvorí prirodzenú bariéru lokality a len minimálny počet nehnuteľností má výhľad na existujúci komín, ktorý je z veľkej časti zakrytý.

R2 Používatelia ciest

Užívatelia ciest sú v posúdení vizuálneho vplyvu považovaní za vizuálne receptory, pretože zmeny vo výhľade, ktoré vnímajú ľudia cestujúci po cestách, môžu ovplyvniť ich vizuálny komfort a zážitok z krajiny. Ich citlivosť na vizuálne zmeny sa posudzuje na základe miery, do akej sa ich pozornosť sústreďuje na výhľad a ich činnosť (napr. dochádzanie do práce vs. turistika za krásami prírody).

Obrázok 2-2 a príloha II uvádzajú polohu diaľnice R2, ktorá je momentálne vo výstavbe. Najbližšie miesto, kde bude diaľnica R2 prechádzať v blízkosti lokality, bude približne 0,45 km od komína. Výhľad z diaľnice bude veľmi podobný výhľadu na **obrázku 3-1**, pretože v tomto mieste sa diaľnica R2 križuje s existujúcou cestou Záhrada Bernátovce na sever od Kokšova-Bakša. Celkovo nebude mať žiadny významný vplyv na vizuálnu príťažlivosť budúcich používateľov cesty R2, pretože lokalita K3 sa nachádza bezprostredne vedľa existujúceho komína a nebude mať vplyv na výhľady využívané na turistiku alebo vyhliadkové miesta. Oblasť, ktorou prechádza R2 v blízkosti lokality, je poľnohospodárska pôda s obytným a priemyselným zázemím. Vzhľadom na 0,45 km nárazníkovú zónu od lokality sa neočakáva žiadny vizuálny vplyv na používateľov cesty.

3.3 OHTL

Trasa OHTL je znázornená na **obrázku 3-8** nižšie. Ako je znázornené, najbližšia poloha OHTL k osade je vo východnej časti Šebastoviec, označená červeným kruhom. Pohľad na tento spojovací bod z najbližších obydľí je znázornený na **obrázku 3-8** nižšie:

Obrázok 3 -8 - Poloha najbližšej časti navrhovaného OHTL k osade – východná časť Šebastoviec.

Obrázok 3 -9 - Pohľad na spojovací bod z najbližšieho bodu v Šebastovciach na Šebastovskej ceste, smerom na východ.

Ako je vidieť na **obrázku 3-9**, existujúce vedenie OHTL vedie po ceste Šebastovská a nové vedenie OHTL bude viesť od osady smerom na východ. Okrem toho umiestnenie nového OHTL, ktoré prechádza poľnohospodárskymi pozemkami, nebude mať vplyv na výhľad z iných osád, pretože sa nenachádza v blízkosti žiadnych obytných budov a nebude brániť výhľadu na chránené lokality

alebo lokality významného kultúrneho dedičstva. To je znázornené na **obrázku 3-10**, ktorý je prevzatý z dokumentu EIA:

Obrázok 3-10 - Umiestnenie trasy OHTL (zdroj: EIA).

Obrázok 3-11 - Pohľad na dotknutú oblasť zo západu obce Šebastovce (zdroj: EIA).

Obrázok 3-12 - Pohľad na dotknutú oblasť z východu rozvodne, smerom na západ (zdroj: EIA).

Okrem toho sa v okolí obcí v tejto oblasti nachádzajú ďalšie vysokonapäťové vedenia a infraštruktúra, ako napríklad nová diaľnica R2 vo výstavbe, cesty a železnice. Vysokonapäťové vedenie preto nespôsobí žiadne nové významné vizuálne a krajinné vplyvy. Celkovo sa krajinné a vizuálne vplyvy vysokonapäťového vedenia považujú za zanedbateľné.

3.4 ZÁVER

Po ďalšej analýze s cieľom doplniť existujúce správy EIA o podrobnosti sa neočakávajú žiadne významné vplyvy činností projektu na krajinu a vizuálny charakter počas fázy výstavby a prevádzky.

Po posúdení reprezentatívneho rozsahu vyššie uvedených pohľadov, ktoré sa nachádzajú v rôznych vzdialenostiach a smeroch od projektu, bude mať projekt zanedbateľný vplyv na vizuálny charakter a krajinu v oblasti ovplyvnenej projektom. Je to spôsobené existujúcou infraštruktúrou v oblasti (vrátane komína K1/2), lesným porastom obklopujúcim závod na východe, železničným násypom na juhu lokality medzi lokalitou a dedinami a výstavbou diaľnice tiež na juhu lokality.

4 EMISIE SKLENÍKOVÝCH PLYNOV

Už zverejnené EIA poskytuje súhrn emisií skleníkových plynov spojených s linkou K3, meraných v porovnaní s kontrafaktickým prípadom, keď linka K3 nie je k dispozícii.

V základnom scenári (bez linky K3) sa predpokladá, že 100 000 ton komunálneho odpadu bude skládkovaných, čo bude mať za následok produkciu skládkového plynu pri jeho následnom rozklade. Súvisiace emisie skleníkových plynov sa odhadujú na 88 000 tCO_{2e} ročne.

Pokiaľ ide o prevádzku linky K3, súvisiace emisie skleníkových plynov sa odhadujú podľa tabuľky 4.1. Tieto sú podrobne uvedené v ESIA.

Tabuľka 4 –1 – Inventár emisií skleníkových plynov

Rozsah	Činnosť	Údaje o činnosti	Emisie skleníkových plynov (tCO ₂ e)
Rozsah 1	Vstupné suroviny	100 000 ton/rok	38 200
	Pomocné palivo (zemný plyn)	200 000 m ³ /rok	422
Rozsah 1 (celkom)			38 622
Rozsah 2	Elektrická energia	Parazitná záťaž z výroby energie K3	0
Rozsah 2 (celkom)			0
Rozsah 3	Výroba exportovanej elektriny	49 000 MWh/rok	-8 281
	Exportovaná výroba tepla	53 000 MWh/rok	-13 515
	Získané železo z recyklácie škvary	1 040 ton/rok	-1 330
Rozsah 3 (celkom)			-23 126

Údaje vypočítané v súlade s protokolom GHG Protocol for Project Accounting (WRI/WBCSD).

Kombinované emisie skleníkových plynov rozsahu 1 a 2 sú odhadované na 38 622 tCO₂ e/rok. Hlavnými zdrojmi emisií sú spaľovanie vstupných surovín a zemný plyn. Potreba energie na prevádzku linky K3 je pokrytá výrobou energie z parnej turbíny.

Čisté prínosy výroby energie z linky K3 sú vykazované ako emisie rozsahu 3 (použitie predaného produktu). Prínos výroby elektrickej energie dodávanej do národnej siete, ktorá nahrádza elektrickú energiu vyrobenú z fosílnych palív, sa odhaduje na 8 281 tCO₂ e/rok. Prínos dodávok tepla do miestnej tepelnej siete, ktoré nahrádzajú výrobu tepla z uhlia, sa odhaduje na 13 515 tCO₂ e/rok.

Ďalším prínosom prevádzky je získavanie železa z recyklácie trosky, čím sa zabraňuje primárnej výrobe inde. To sa hodnotí ako ďalší prínos vo výške 1 330 tCO₂ e/rok.

Celkové čisté prínosy emisií skleníkových plynov rozsahu 3 sa odhadujú na -23 126 tCO₂ e/rok.

Čisté emisie skleníkových plynov sa určujú takto:

- Čisté emisie skleníkových plynov = rozsah 1 + rozsah 2 + rozsah 3

- Čisté emisie skleníkových plynov = $38\,622 + 0 - 23\,126 = 15\,496$ tCO₂e/rok

Pri porovnaní základnej úrovne (bez rozvoja) s prevádzkou linky K3 dochádza k čistému zníženiu emisií skleníkových plynov o 72 504 tCO₂ e/rok.

Odporúča sa, aby sa protokoly o environmentálnom vykazovaní, ktoré sa uplatňujú na existujúce linky K1 a K2, uplatňovali aj v prípade akejkoľvek budúcej linky K3. Tým sa zabezpečí spoľahlivé priebežné vykazovanie prevádzkových vplyvov na emisie skleníkových plynov.

5 MODELOVANIE ROZPTYLU EMISIÍ DO OVZDUŠIA

5.1 SÚČASNÁ ŠTÚDIA MODELU ROZPTYLU A BUDÚCE ZÁVÄZKY

5.1.1 SÚČASNÁ ŠTÚDIA MODELU ROZPTYLU A BUDÚCE ZÁVÄZKY

V rámci EIA bola vykonaná štúdia modelovania rozptylu kvality ovzdušia s K3 a bez K3 s cieľom posúdiť vplyvy. Štúdia využívajúca model rozptylu a vplyvu kvality ovzdušia (MODIM) preukázala, že rozptyl bude účinný a splní normy kvality ovzdušia. Štúdia modelovania sa týka študovanej oblasti s rozmermi 8 km x 8 km so 7 konkrétnymi receptorami v najbližších okolitých obciach a mestských oblastiach. Dva z receptorov sa nachádzajú v blízkosti rieky, ktorá je jednou z dvoch lokalít Natura 2000 (Dolný tok Hornádu - *územie európskeho významu*, *eng: Special Area of Conservation, SAC*), ale nie v blízkosti Košickej kotliny, ktorá je vzdialená približne 1,2 km od lokality. Správa však obsahuje izoplety nad študovanou oblasťou. Správa dospela k záveru, že navrhované výšky komínov budú postačujúce na zabezpečenie dostatočnej disperzie znečisťujúcich látok.

Spoločnosť Kosit sa zaviazala, že po výbere dodávateľa inžinierskych, dodávateľských a stavebných prác (EPC) a overení konečného návrhu a parametrov zariadení týkajúcich sa emisií (napr. teplotný profil, rýchlosť výtoku) sa vykoná revidovaná štúdia modelovania rozptylu kvality ovzdušia. Revidovaná štúdia zabezpečí, aby posúdenie primerane pokrylo vplyvy na blízke lokality Natura 2000, pokiaľ ide o suché usadzovanie a usadzovanie kyselých plynov a pokiaľ ide o ekologické normy kvality ovzdušia.

Na základe zistení ESDD bola formulovaná akcia ESAP takto:

Vykonanie revidovanej štúdie modelovania rozptylu s cieľom aktualizovať analýzu kvality ovzdušia projektu obsiahnutú v K3 EIA. Táto aktualizovaná štúdia a analýza musia zabezpečiť, aby posúdenie primerane pokrylo vplyvy na blízke lokality Natura 2000, pokiaľ ide o suché usadzovanie a usadzovanie kyselých plynov a pokiaľ ide o ekologické normy kvality ovzdušia. Musí tiež používať skutočné špecifikácie zariadenia, keď sú návrhy pokročilejšie, s použitím špecifických parametrov emisií zariadenia (napr. prietoky, teplota atď.).

Aktualizovaná štúdia kvality ovzdušia sa musí použiť aj na výpočet optimalizovanej výšky komína s použitím skutočných parametrov emisií v súlade s požiadavkami BAT.

5.2 ĎALŠIA ANALÝZA VPLYVOV NA EKOLOGICKÉ RECEPTORY

Pokiaľ ide o posudzovanie ekologických receptorov, príslušné limitné hodnoty koncentrácií emisií v ovzduší EÚ² na ochranu vegetácie a prírodných ekosystémov sú:

Tabuľka 5 -1 - Limity koncentrácií emisií v ovzduší EÚ

Znečisťujúc a látka	Priemerné obdobie	Kritická úroveň
NOX	Ročný priemer	30 µg/m ³
	24-hodinový priemer	75 µg/m ³
SO ₂	Kalendárny rok a zima (1. október až 31. marec)	20 µg/m ³

² SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2024/2881 z 23. októbra 2024 o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší pre Európu (prepracované znenie)

Hodnoty kritických úrovní pre rôzne biotopy boli tiež získané z online akademických zdrojov³ a sú uvedené nižšie:

Tabuľka 5 -2 - Kritické hodnoty pre rôzne biotopy

Znečisťujúc a látka	Receptor	Obdobie	Kritická úroveň
SO _x	Neutrálna trávnatá plocha	Ročný priemer	20 µg/m ³
	Listnatý les	Ročný priemer	20 µg/m ³
NH ₃	Listnatý les	Ročný priemer	3 µg/m ³ (rozsah 2–4)
	Neutrálne trávnaté porasty	Ročný priemer	3 µg/m ³ (rozsah 2–4)
	Mokrade (slatiny)	Ročný priemer	3 µg/m ³ (rozsah 2–4)

Oblasť chráneného územia Košická kotlina sa nachádza približne 1,2 km od lokality K3. Na základe výsledkov merania koncentrácií na úrovni terénu vo vzdialenosti 1,2 km (na základe mriežky) od lokality v aktuálnej správe o modelovaní rozptylu látok v ovzduší je najvyššia ročná priemerná koncentrácia vybranej znečisťujúcej látky NO_x 0,1506 µg/m³ (predpokladaný NO_x vyjadrený ako NO₂). Preto je príspevok procesu (PC) 0,1506 µg/m³ 0,5 % z 30 µg/m³, čo možno považovať za zanedbateľné, keďže PC je menej ako 1 % dlhodobej environmentálnej normy. Je preto nepravdepodobné, že by došlo k významným vplyvom na tomto určenom biotope.

(Dolný tok Hornádu - územie európskeho významu, eng: *Special Area of Conservation, SAC*) sa nachádza približne 350 m od lokality K3 a je vodným receptorom. Dva (RB2 a RB3) zo 7 modelovaných špecifických receptorov sa nachádzali pri rieke v aktuálnej správe o modelovaní rozptylu látok v ovzduší. Na základe výsledkov koncentrácií na úrovni terénu pri týchto dvoch receptoroch je najvyššia ročná priemerná koncentrácia NO₂ z týchto dvoch výsledkov 0,1516 µg/m³. Preto je PC tiež 0,5 % z 30 µg/m³ v tejto chránenej lokalite, čo možno považovať za zanedbateľné. Revidovaná modelová štúdia však posúdi všetky znečisťujúce látky vo vzťahu k relevantným kritickým úrovniam v určených biotopoch. Pre takéto biotopy existujú obmedzené informácie o kritických úrovniach/zaťaženiach – výnimkou je NO_x, pre ktorý je kritické zaťaženie 10–15 kg N/ha/rok (pozri tabuľku nižšie o kritických zaťaženiach). Je nepravdepodobné, že ostatné znečisťujúce látky budú mať významný nepriaznivý vplyv na túto lokalitu vzhľadom na rozptyl a zmiešavanie znečisťujúcich látok, ku ktorému dôjde v rieke; toto však bude potrebné overiť prostredníctvom aktualizovaného modelovania.

Hoci veľká väčšina biotopov v oblasti modelovania kvality ovzdušia (do 4 km od lokality) a mimo chránených území je modifikovaná a má nízku ekologickú hodnotu, existujú oblasti s citlivejšou biodiverzitou, ktoré pozostávajú hlavne z listnatých lesov a biotopov spojených s vodnými tokmi (rieky, brehovú lesy a mokrade). Neočakáva sa, že v dôsledku projektu dôjde k zvýšeniu hladín týchto znečisťujúcich látok, ktoré by malo významný nepriaznivý vplyv na tieto biotopy; toto však bude potrebné overiť prostredníctvom aktualizovaného modelovania rozptylu.

Okrem toho existujú aj kritické zaťaženia (limity založené na usadzovaní vyjadrené v kg/ha/rok na rozdiel od limitov založených na koncentracii uvedených vyššie) a príklad pre NO_x je uvedený nižšie (tiež odvodený z akademických zdrojov²). Revidované modelovanie rozptylu, ktoré sa má vykonať,

³ Zhrnuté na www.apis.ac.uk

si bude vyžadovať ďalšie posúdenie vo vzťahu k týmto limitom, aby sa potvrdilo, že znečisťujúce látky sa môžu usadzovať na pôde alebo vo vode v množstvách, ktoré sú nižšie ako tieto limity, pri ktorých nedochádza k významným škodlivým účinkom.

Tabuľka 5-3 - Limitné hodnoty modelovania rozptylu

Znečisťujúc a látka	Receptor	Obdobie	Kritické zaťaženie
NO _x	Listnatý les	Ročné zaťaženie	10–15 kg N/ha/rok
	Neutrálne trávnaté porasty	Ročné zaťaženie	10–20 kg N/ha/rok
	Rieky/vodné toky	Ročné zaťaženie	10–15 kg N/ha/rok
	Mokrade (slatiny)	Ročné zaťaženie	15–25 kg N/ha/rok

Revidovaná štúdia modelovania rozptylu kvality ovzdušia, ktorá sa má vykonať, potvrdí/overí, že neexistujú žiadne škodlivé účinky na citlivé biotopy, vrátane chránených oblastí.

5.3 ROZSAH REVIDOVANEJ ŠTÚDIE

Revidovaná štúdia modelovania rozptylu kvality ovzdušia, ktorú sa zaviazali vykonať, aktualizuje model MODIM a použije aj medzinárodne uznávaný Gaussov model, ako je systém modelovania atmosférického rozptylu (ADMS) alebo modelovací systém AERMOD, aby poskytla dodatočné konzervatívne hodnotenie, alebo sa odôvodnia alternatívne softvérové balíky na modelovanie. Konečný návrh a ďalšie údaje, ktoré sa použijú, zahŕňajú:

- Rýchlosť výtoku / objemový prietok;
- Teplota, tlak, obsah kyslíka a vody v mieste uvoľnenia;
- Výška komína (ktorú je možné optimalizovať prostredníctvom modelovej štúdie) na základe konečných projektových údajov pre závod K3. Navrhovaná výška komína z existujúceho modelu bude potvrdená alebo upravená na základe konkrétnych projektových údajov závodu K3;
- Modelovanie všetkých parametrov, ktoré majú byť zahrnuté, ako je podrobne uvedené v záveroch BAT v BAT-AEL, ktoré sú uvedené v správe, bude splnené. To sa týka parametrov periodického aj nepretržitého monitorovania;
- Modelovanie sa bude vykonávať pri maximálnej priepustnosti odpadu; a
- Meteorologické údaje (najlepšie za obdobie 5 rokov). V súčasnosti modelované za obdobie 3 rokov (2018 – 2020).

Modelovanie bude zahŕňať všetky bodové zdroje emisií (K1, K2 a K3) a iné bodové zdroje v areáli (napr. výfukové potrubie z nového zariadenia na manipuláciu a spracovanie škváry) a bude pokrývať viacero scenárov, ako napríklad:

- Normálne prevádzkové podmienky;
- Abnormálne prevádzkové podmienky. Scenáre, ktoré je potrebné identifikovať, napr.
 - Spustenie akéhokoľvek/všetkých zariadení na energetické zhodnocovanie odpadu;
 - vypnutie akéhokoľvek/všetkých zariadení na energetické zhodnocovanie odpadu;
 - Použitie záložného dieselového generátora pri výpadku elektrickej energie;

- Núdzové odsávanie z nového zásobníka odpadu pri úplnom odstavení K3; a
- Prevádzka plynového kotla HOVAL MAX 3 používaného na príležitostné vykurovanie niektorých prevádzkových priestorov.

Hladiny koncentrácií v pozadí, ktoré sa majú získať pre stanice monitorovania kvality ovzdušia, vrátane nových staníc, ktorých inštalácia sa plánuje. Bolo oznámené, že orgány plánujú inštalovať viac pevných a mobilných staníc monitorovania kvality ovzdušia.

Hodnotenie vplyvov sa vykoná na ľudských receptoroch a ekologických receptoroch, ako sú lokality Natura 2000, t. j. osobitná oblasť ochrany (SAC) Dolný tok Hornádu a osobitná ochranná oblasť (SPA) Košická kotlina, s použitím definovaných kritických zaťažení (t. j. maximálneho ukladania znečisťujúcich látok, ktoré môže konkrétny ekosystém tolerovať bez dlhodobých škodlivých účinkov) pre všetky relevantné znečisťujúce látky na každom ekologickom receptore.

Bude sa modelovať aj suchý a mokrý (kyslé dažde) úklad, napr. pre SO₂, NO_x a NH₃.

6 BIODIVERZITA

6.1 ZISTENIA EIA

Lokalita K3 bude umiestnená na existujúcej lokalite KOSIT, vedľa lokalít K1 a K2. Vzhľadom na to, že ide o brownfield a lokalita je výrazne narušená, biodiverzita na tejto lokalite je obmedzená, pričom biodiverzita v okolitom prostredí je tiež považovaná za zníženú, a to najmä z dôvodu poľnohospodárskeho využívania pôdy. V EIA pre K3 sa uvádza, že *„vzhľadom na svoju povahu je daná oblasť spojená iba s výskytom živočíšnych spoločenstiev antropogénneho charakteru, ktoré reprezentujú druhy viazané na súčasné technické zariadenia a budovy. Charakteristické druhy sú teda prispôsobivé a rozšírené druhy...“*. EIA neidentifikuje žiadne vplyvy ani obavy týkajúce sa HWP. Podobne, obsah EIA pre OHTL uvádza: *„Nepredpokladáme prítomnosť chránených druhov zvierat a rastlín ani vzácných biotopov v týchto oblastiach.“* A *„Vplyv navrhovanej činnosti na faunu, flóru a ich biotopy považujeme za negatívny a zanedbateľný...“*. (to znamená, že vplyv bude „negatívny“ (na rozdiel od pozitívneho vplyvu) v kategorizácii, ale „nevýznamný“ (zanedbateľný) vo veľkosti vplyvu.

EIA identifikuje chránené oblasti mimo lokality projektu, pričom najbližším príkladom je osobitná ochranná oblasť (SPA) Košická kotlina (ID lokality: SKCHVU009), ktorá bola vyznačená pre svoj význam pre vtáky podľa smernice EÚ o vtákoch a nachádza sa približne 2 km juhovýchodne od lokality projektu. EIA však vynecháva najbližšiu chránenú oblasť – osobitnú oblasť ochrany (SAC) Dolný Hornád (ID lokality: SKUEV4010), ktorá je vyznačená podľa smernice EÚ o biotopoch a nachádza sa približne 350 m na východ od lokality projektu. EIA dospela k záveru, že na žiadnu chránenú oblasť nebude mať projekt vplyv z hľadiska kvality ovzdušia, kvality vody ani akustiky.

Nasledujúce časti sumarizujú zistenia EIA (a ESDD) s cieľom poskytnúť dodatočné informácie o posúdení, závery a odporúčané ďalšie kroky.

6.2 CHRÁNENÉ ÚZEMIA

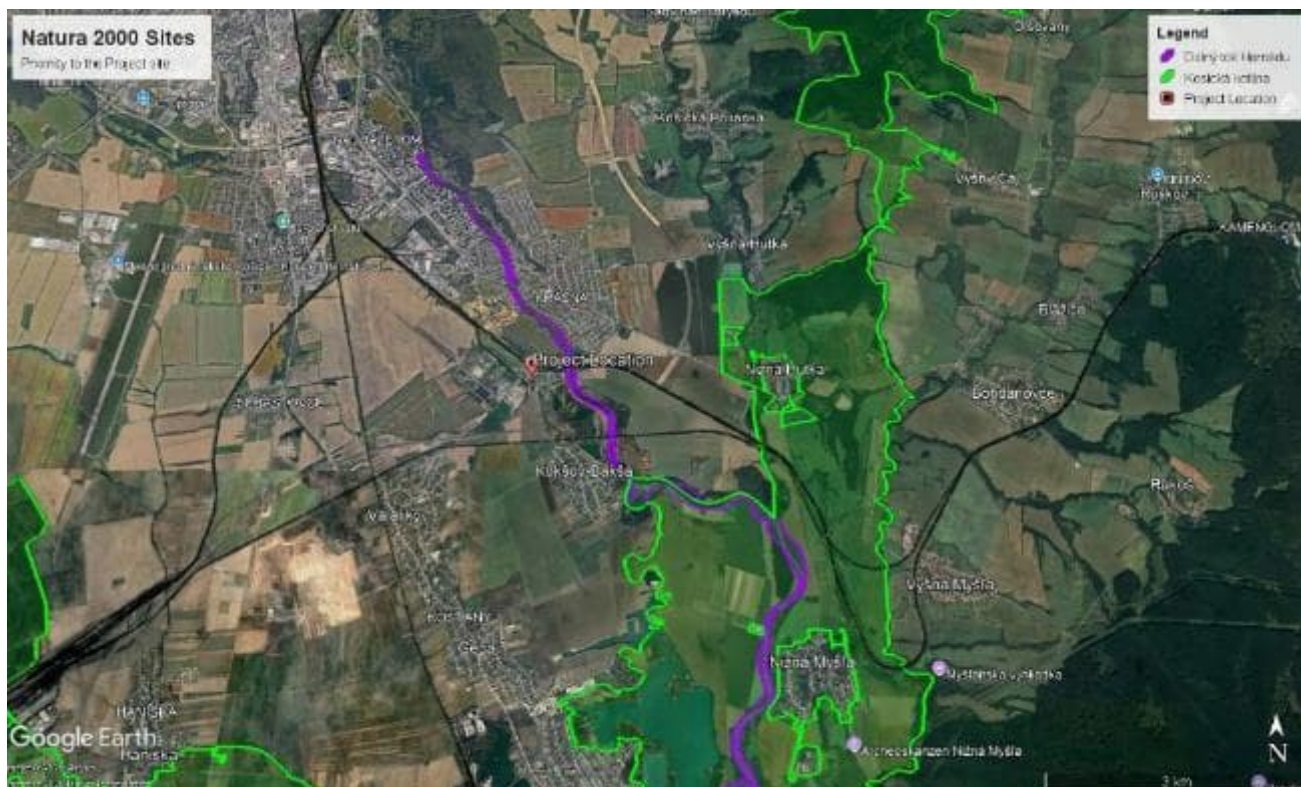
V rámci 2 km hľadacej oblasti⁴ lokality K3 boli identifikované dve chránené oblasti: Osobitná oblasť ochrany Dolný tok Hornádu (SAC⁵), ktorá sa nachádza približne 350 m východne od projektu v jeho najbližšom bode; a osobitná ochranná oblasť Košická kotlina (SPA⁶), ktorá sa nachádza približne 1,2 km južne/juhovýchodne od projektu v jeho najbližšom bode – obe lokality sú lokalitami Natura 2000 a sú chránené slovenským zákonom č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. Okrem toho existuje jedna medzinárodne uznávaná oblasť: Kľúčová oblasť biodiverzity Košická kotlina (KBA), ktorá sa vo veľkej miere zhoduje so SPA Košická kotlina. Predpokladá sa, že tieto oblasti nebudú nijako ovplyvnené, čo potvrdilo aj formálne stanovisko Ministerstva životného prostredia vo vzťahu k SPA Košická kotlina, pričom nebolo potrebné vykonávať primerané posúdenie. Oblasť Dolný tok Hornádu SAC nie je spomenutá v žiadnych dokumentoch.

⁴ preventívna oblasť vplyvu (Aol) pre vplyvy na určené lokality

⁵ Určené podľa smernice EÚ o biotopoch (smernica 92/43/EHS) vzhľadom na ich význam pre zachovanie biotopov a druhov z európskeho hľadiska, uvedené v prílohách I a II smernice

⁶ Určené podľa smernice EÚ o vtákoch (smernica 2009/147/ES) vzhľadom na ich význam pre vtáky uvedené v prílohe 1 tejto smernice alebo pravidelne sa vyskytujúce sťahovavé druhy.

Obrázok 6 -1 - Vzdialenosť projektu od oblasti Dolný tok Hornádu SAC (fialová oblasť) a Košická Kotlina SPA (zelená oblasť)⁷

Oblasť osobitného záujmu Dolný tok Hornádu je vyznačená pre svoj význam pre osem druhov rýb uvedených v prílohe II smernice EÚ o biotopoch:

- Pstruh karpatský *Barbus carpathicus*
- Pichľavá mihule *Cobitis taenia*
- Hlucháň obyčajný *Cottus gobio*
- Pstruh potočný *Rhodeus sericeus amarus*
- Kesslerov gudgeon *Romanogobio kesslerii*
- Podunajský dlhochvostý gudgeon *Romanogobio uranoscopus*
- Danubský bieloplutvý gudgeon *Romanogobio vladykovi*
- Balkanka *Sabanejewia balcanica*

Možné vplyvy projektu na túto lokalitu zahŕňajú vypúšťanie odpadových vôd do vodného prostredia a vplyvy na kvalitu ovzdušia počas prevádzky projektu. Druhý menovaný vplyv sa nepovažuje za problém vzhľadom na vysokú kritickú záťaž riek živinami dusíka⁸ (podľa údajov prezentovaných Centrom pre ekológiu a hydrológiu⁹). Uvádza sa rozsah 1–15 kg N/ha/rok, čo výrazne presahuje modelované hodnoty pre dusík.

⁷ Úryvok prevzatý z Natura 2000 – General Viewer:

<https://www.arcgis.com/apps/mapviewer/index.html?webmap=c79e2f4856f54ed7a15ff7abc56acc1b>

⁸ Uznávame zvýšenú nuansu kvantifikácie kritických zaťažení pre vodné prostredie, kde neexistujú žiadne takéto uverejnené údaje. Predložený odhad je hrubým odhadom.

⁹ Dostupné na: [UK Critical Loads and Dynamic Modelling | CLDM](#)

Pokiaľ ide o potenciálny vplyv vypúšťania odpadových vôd na kvalitu vody, lokalita K3 bude prevádzkovať uzavretý vodný systém a všetky odpadové vody opúšťajúce lokalitu budú priamo odvádzané do susednej čistiarny odpadových vôd. Tieto odpadové vody sú čistené a vypúšťané do rieky Hornád v súlade s nariadeniami EÚ o odpadových vodách.

Ďalšia lokalita, o ktorej sa tu uvažuje – SPA Košická kotlina (a priestorovo podobná KBA Košická kotlina) je určená pre nasledujúce druhy vtákov:

- Orol skalný *Aquila heliaca*
- Čajka čierna *Ciconia ciconia*
- Prepelica *Coturnix coturnix*
- Dendrocopos *syriacus*
- Sokol stredný *Falco cherrug*
- Sova uralská *Strix uralensis*

Toto miesto sa nachádza vo vzdialenosti viac ako 1 km, kde sa vplyv kvality ovzdušia považuje za zanedbateľný z hľadiska veľkosti, spolu s ohľadom na kritické zaťaženie pre prevládajúce biotopy v tejto chránenej oblasti. Biotopy tu tvoria mozaiku listnatých lesov, trávnatých porastov/pastvín, poľnohospodárskych polí a lužných lesov, z ktorých žiaden nemá kritické zaťaženie pre hlavné/relevantné znečisťujúce látky, ktoré budú dosiahnuté modelovanými emisiami.

6.2.1.1 Závěry

Pre žiadnu chránenú lokalitu/medzinárodne uznávanú oblasť v rámci predpokladanej oblasti záujmu projektu sa nepredpokladajú žiadne významné vplyvy. Vzhľadom na to, že v EIA nebola formálne zohľadnená špeciálna ochranná oblasť Dolný tok Hornádu, bude potrebné predložiť informácie, aby ministerstvo životného prostredia mohlo vydať formálne stanovisko týkajúce sa povinností vyplývajúcich zo smernice EÚ o biotopoch (ako bolo poskytnuté v súvislosti so špeciálnou ochrannou oblasťou Košická kotlina). Toto stanovisko by malo byť ďalej podložené aktualizovaným (a validovaným) modelovaním rozptylu, ako sa odporúča v **oddiele 5**.

6.3 HABITATY, FLÓRA A FAUNA

Projekt sa nachádza v existujúcom zariadení na energetické zhodnocovanie odpadu a je preto výrazne upravený. Okolie bolo tiež predmetom neustálych zmien, predovšetkým prostredníctvom premeny hlavne lesných biotopov na intenzívne poľnohospodárske využitie pôdy. Boli identifikované oblasti s prirodzenejšími biotopmi, vrátane mokradí a zvyškov lesných porastov. Tieto oblasti boli zaradené do regionálnych systémov ekologickej stability („ÚSES“) vzhľadom na ich dôležitú úlohu pri udržiavaní ekologickej prepojitelnosti v celej krajine.

„Hodnotiaca správa“ projektu¹⁰ opisuje zoskupenie flóry a fauny na mieste projektu, ktoré nie je dostatočne rozmanité a neobsahuje žiadne druhy, ktoré by si vyžadovali zvýšenú ochranu (t. j. uvedené v prílohe smerníc o biotopoch alebo vtácoch (, v rezolúcii č. 6 Bernského dohovoru alebo v Červenom zozname IUCN). To odzrkadľuje výrazne degradovaný charakter miesta projektu. Širšia oblasť má miestami rozmanitejšiu flóru a faunu, najmä pozdĺž koridoru rieky Hornád (približne 500 m na východ) a štrkoviska Krásna (približne 350 m na východ), kde sa podľa dostupných informácií môžu sporadicky vyskytovať chránené a vzácne druhy. Potvrdzujú to zistenia eDNA uvedené v

¹⁰ ZEVO Košice. 2022. Modernizácia a zabezpečenie prevádzkovej stability zariadení na energetické zhodnocovanie odpadov – hodnotiaca správa.

správe o environmentálnom audite projektu¹¹, v ktorej sa dospelo k záveru, že z rôznych identifikovaných druhov bol jeden zaradený do Červeného zoznamu IUCN ako ohrozený (EN) – riečny mušľový druh *Unio crassus*.

Predpokladá sa, že celý rad bežných a rozšírených druhov vtákov môže využívať širšiu oblasť na kŕmenie, odpočinok a hniezdenie; patrí sem aj druh uvedený v prílohe I smernice EÚ o vtákoch, ako je sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*), hoci nič nenasvedčuje tomu, že oblasť záujmu projektu zahŕňa akékoľvek biotopy/prvky zvýšeného významu pre tieto druhy, vzhľadom na prevládajúcu základnú úroveň narušenia a nedostatok známych hniezdných území v tejto oblasti¹². Nie sú známe žiadne zoskupenia sťahovavých vtákov a neexistujú žiadne záznamy o vodných plochách v tesnej blízkosti lokality projektu (a súvisiacich HWP, OHTL), ktoré by mali význam pre takéto populácie (na základe preskúmania online zdrojov, ako je eBird¹³).

Jednou skupinou druhov, o ktorej chýbajú podrobné informácie v EIA, sú netopiere, a preto sa tejto skupine venuje ďalšia pozornosť v tomto dokumente. Netopiere ľahko obývajú/hľadajú potravu v degradovaných biotopoch, najmä ak existuje mozaika typov biotopov, ktorá zahŕňa viac prírodných oblastí (t. j. ako v tomto prípade, kde sa nachádzajú riečne a jazerné biotopy). Netopiere využívajú na hniezdenie aj umelé konštrukcie, ako aj stromy, ktoré sa nachádzajú na území projektu a v jeho blízkosti; je známe, že netopiere hniezdia v budovách v Košiciach¹⁴. Okrem toho sa na území projektu nachádzajú budovy, ktoré môžu byť potenciálnym hniezdiskom netopierov, hoci nič nenasvedčuje tomu, že by sa tu vyskytovali populácie, ktoré by mali význam nad rámec územia projektu/miestnej úrovne, a ktoré by preto mohli byť potenciálne ohrozené vplyvmi projektu.

Na účely tejto správy bol vykonaný prieskum potenciálnych kritických biotopov/PBF. Celkovo bolo preskúmaných 23 druhov zaradených do kategórie CR alebo EN, ktorých areály sa prekrývajú s oblasťou záujmu projektu; väčšina z nich však obýva biotopy, ktoré sa nenachádzajú v predpokladanej oblasti záujmu projektu, ako sú mokrade, mozaiky vresovísk/trávnatých porastov a staré lesy vo vyšších nadmorských výškach. Okrem toho sú v tomto počte aj regionálne vyhynuté druhy (napríklad norok európsky *Mustela lutreola*). Týmto preskúmaním bolo identifikovaných niekoľko druhov zaradených do Červeného zoznamu IUCN ako kriticky ohrozené (CR) a ohrozené (EN), ktoré sa potenciálne môžu vyskytovať v oblasti záujmu projektu, a to nasledovne:

- Úhor európsky *Anquilla anquilla* (CR)⁺ *
- Veverica zemná *Spermophilus citellus* (EN) ⁺ *
- Sokol stredný *Falco cherrug* (EN)[^]
- Riečna mušľa hrubá (EN)⁺ * (prítomnosť potvrdená aj prieskumom eDNA)
- Riečna mušľa *Pseudanodonta complanata*
- Plaisance helleborine *Epipactis placentina*
- Sterlet *Acipenser ruthensis*

¹¹ Uvedené v Gensity. 2025. Environmentálny audit biodiverzity pre investičný projekt: Rozšírenie spracovania vybraných druhov odpadu v zariadení na energetické zhodnocovanie odpadu (Zevo) v Košiciach.

¹² Potvrdzujú to správy amatérskych ornitológov z regiónu, ktorí identifikovali najbližšie potenciálne miesto rozmnožovania približne 10 km severne od miesta projektu.

¹³ Dostupné na www.ebrd.org

¹⁴ Korytár, L., Ondřejková, A., Drážovská, M., Zemanová, S. a Prokeš, M. 2022. Sérologický prieskum lyssavírusov u synantropných netopierov a vystavenie ľudí netopierom na Slovensku. Ann Agric Environ Med. 2022; 29(1): 44–49. doi: 10.26444/aaem/146208

Žiaden z uvedených druhov sa nepovažuje za druh, ktorého populácia v rámci Aol by mohla vyvolať potrebu vytvorenia kritického biotopu (t. j. viac ako 0,5 % celosvetovej populácie), hoci vzhľadom na ich status CR/EN by všetky spĺňali podmienky PBF. Okrem toho sú štyri z uvedených druhov zaradené do prílohy II (označené *) alebo IV (označené *) smernice o biotopoch alebo do prílohy I smernice EÚ o vtákoch (označené ^). Príloha IV je podnetom na klasifikáciu ako kritický biotop podľa PR6, a preto by biotop podporujúci tieto zvieratá bol klasifikovaný ako taký. Je však potrebné uznať, že podstatné riziká pre tieto zvieratá (ak existujú) sa považujú za zanedbateľné, vzhľadom na veľmi obmedzené vplyvy mimo lokality projektu, kde sa tieto druhy potenciálne vyskytujú, najmä na vodné prostredie (čo sa týka štyroch z týchto druhov), spolu s prevládajúcou úrovňou rušenia/antropogénneho vplyvu v celej oblasti záujmu, čo znižuje pravdepodobnosť výskytu zostávajúcich troch druhov. Na overenie tohto záveru by mal vhodne kvalifikovaný miestny ekológ (alebo ekológ so skúsenosťami s miestnou biodiverzitou) pred začatím výstavby vykonať prehliadku všetkých oblastí mimo lokality projektu, kde budú potrebné stavebné práce. Táto prehliadka by sa mala uskutočniť po finalizácii návrhov OHTL a HWP, aby sa úplne potvrdila prítomnosť/pravdepodobná neprítomnosť týchto druhov, a aby sa mohla vypracovať primerane robustná stratégia zmierňovania, ktorá zabezpečí súlad s PR6.

Okrem vyššie uvedeného budú všetky prítomné netopiere automaticky považované za aspoň PBF, pričom niektoré z nich sa kvalifikujú ako kritické biotopy vzhľadom na ich výskyt v prílohe IV smernice EÚ o biotopoch a v rezolúcii č. 6 Bernského dohovoru. Lokalita projektu sa prekrýva s areálmi výskytu 23 druhov netopierov a hoci niektoré z nich tu pravdepodobne nebudú prítomné z dôvodu špecifických požiadaviek na biotop (napr. podzemné jaskynné systémy, staré lesy atď.), považuje sa za pravdepodobné, že druhy ako pipistrelle *Pipistrellus* sp., Netopier Leislerov *Nyctalus leisleri* a Netopier Daubentonov *Myotis daubentonii*, môžu byť prítomné v celej oblasti záujmu, hoci pravdepodobne nie v takom rozsahu, ktorý by mal význam mimo „lokalitu“ alebo „miestnej“ geografickej úrovne. Vzhľadom na obmedzený charakter identifikovaných vplyvov sa nepovažuje za významné riziko pre tieto druhy (na úrovni populácie); malo by sa to však overiť prostredníctvom prieskumu vhodných úkrytov pred začatím výstavby, a to po finalizácii návrhov OHTL a HWP, ale aj vrátane všetkých vhodných budov na mieste projektu (pozri obrázok 6-2). To isté platí aj pre hniezdiace vtáky (všetky sú chránené smernicou EÚ o vtákoch). To by malo zahŕňať predbežné kontroly vhodných biotopov/miest na hniezdenie netopierov (v ktoromkoľvek ročnom období, v závislosti od biotopu/druhu), ako aj hniezdiacich vtákov v období od marca do augusta vrátane. Na poradenstvo ohľadom presného rozsahu a metód tejto práce bude potrebný kvalifikovaný ekológ. Následne bude vypracovaná primerane robustná stratégia zmierňovania, ktorá zabezpečí súlad s príslušnými právnymi predpismi (a PR6).

Obrázok 6-2 - Opustená budova na mieste projektu

Potrúbie diaľkového vykurovania (HWP) bude kopírovať trasy existujúcej podobnej infraštruktúry, takže sa neočakávajú žiadne ďalšie významné vplyvy nad rámec súčasnej základnej úrovne. Nadzemné vedenie (OHTL) sa tiež nachádza v krajine, kde existuje existujúca sieťová infraštruktúra, hoci je to v tejto krajine nový prvok, a preto predstavuje potenciálne riziko zrážky a úrazu elektrickým prúdom pre vtáky; vzhľadom na absenciu významných koncentrácií sťahovavých vtákov alebo známych významných území rozmnožovania vtákov sa však nepovažuje za pravdepodobné, že by došlo k významným vplyvom. Na overenie tohto záveru a po finalizácii trasovania/návrhu OHTL bude potrebné konzultovať s kvalifikovaným ornitológom požiadavky na inštaláciu odkláňačov vtákov a izolátorov, ktoré zabránia úrazu elektrickým prúdom vtákov pred napojením na zdroj energie.

Priame riziká pre samotné miesto projektu a väčšinu širšej oblasti sa považujú za zanedbateľné, vzhľadom na absenciu citlivej biodiverzity v týchto oblastiach. Tento záver potvrdzuje práca v oblasti biodiverzity, ktorá bola vykonaná na podporu projektu a ktorá zahŕňala štúdiu dokumentov a súbor prieskumov environmentálnej DNA (eDNA) na štyroch reprezentatívnych odberových miestach v júni 2023 (určených na poskytnutie inventára biodiverzity v blízkosti lokality v suchozemských aj vodných biotopoch). Na základe analýzy eDNA bolo zaznamenaných celkovo 703 taxónov, z ktorých viac ako 600 boli bezstavovce, a neboli identifikované žiadne druhy so zvýšenou ochranárskou hodnotou. Výsledky štúdie eDNA viedli k záveru, že *„realizácia navrhovanej činnosti podľa posúdenia fauny dotknutej oblasti neohrozí stav miestnej biodiverzity, pretože sa tam neočakáva žiadny významný výskyt vzácnejších druhov“*. Miesta odberu vzoriek sú znázornené nižšie.

Obrázok 6-3 – miesta odberu vzoriek eDNA

Hlavné potenciálne riziko sa týka vplyvov mimo lokality projektu, ako je kvalita ovzdušia, akustické rušenie a hydrologické vplyvy, a súčasné hodnotenie dospelo k záveru, že akékoľvek zvýšenie v prijímajúcom prostredí (vrátane citlivejších identifikovaných biotopov, ako je ÚSES) nebude v porovnaní so súčasným základným stavom významné. Napríklad údaje o emisiách pre súčasnú základnú úroveň kvality ovzdušia sú uvedené ako 5-6 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ a 7,7 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ pre SO_2 a NO_2 , s predpokladaným nárastom o 0,66 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ a 0,4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Tento nárast je stále v rámci prijateľnej kritickej úrovne pre ochranu biotopov (20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ a 30 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ pre všetku vegetáciu). Okrem toho sa nepredpokladá, že predpokladaný nárast amoniaku bude mať významný nepriaznivý vplyv. Ďalšie preskúmanie uverejnených kritických úrovní pre rozptýlené citlivé biotopy prítomné v celej oblasti záujmu neidentifikovalo žiadne biotopy, pre ktoré sa predpokladajú významné vplyvy na kvalitu ovzdušia. Podľa **oddielu 5** by sa malo toto modelovanie rozptylu aktualizovať s cieľom overiť tieto zistenia, najmä pokiaľ ide o kritické zaťaženie depozíciou (pre ktoré sa neuskutočnilo žiadne modelovanie).

6.3.1.1 Závery

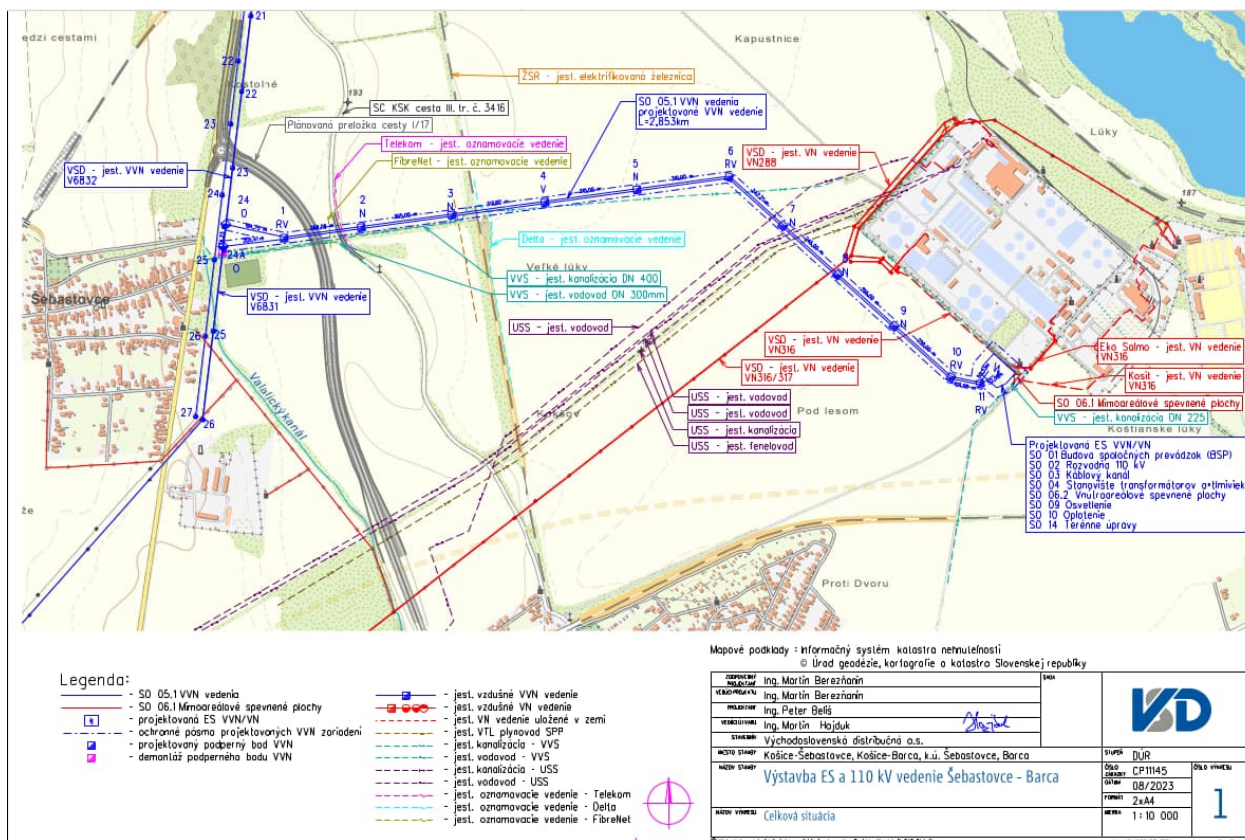
V súvislosti s projektom, HWP a OHTL sa nepredpokladajú žiadne významné vplyvy na žiadny receptor biodiverzity (vrátane kritického biotopu a PBF) a pred začatím výstavby vykoná vhodné kvalifikovaný ekológ prehliadky, aby to overil a identifikoval akékoľvek lokálne zmierňujúce opatrenia, ktoré by sa mali implementovať s cieľom zabezpečiť trvalú súlad projektu. Ďalej bude konzultovaný vhodne kvalifikovaný ornitológ ohľadom potreby a špecifikácie akýchkoľvek odkláňačov vtákov a izolačných komponentov šetrných k vtákom.

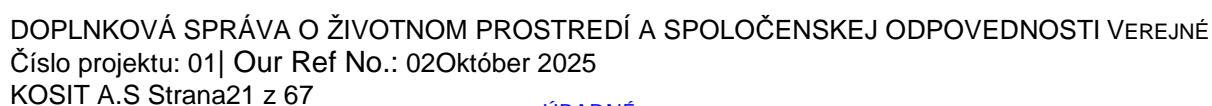
PRÍLOHA I – AKTUALIZOVANÁ CESTNÁ SIEŤ, VALALIKY

PRÍLOHA II – CELKOVÉ TRASOVANIE HWP

PRÍLOHA III – SÚSTAVA PODSTANICE A TRASA VEDENIA VYSOKÉHO NAPÄTIA

WSP House
70 Chancery Lane
Londýn
WC2A 1AF